18 ވަނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް
ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް
ރައްޔިތުންގެ މަޖި ލީހުގެ ކޮމިޓީ ޔައުމިއްޔ
ސަރުކ ރުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު އަދު ކރ މިންވަރު ބަލ ކޮމިޓީގެ 10 ވަނަ ބައްދަލުވުން
11 އޮގަސްޓް 1012

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
.` އައްސަލާމްޢަލައިކުމް. ސަރުކާރު މަސްއޫލިއްޔަތު އަދާކުރާ މިންވަރު ބަލާ ކޮމިޓީއަށް ވަޑައިގެންދެއްވި
ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ޝުކުރު ދަންނަވަން. މިވަގުތު މި ކޮމިޓީއަށް ވަޑައިގެން ތިއްބެވީ މާފަންނު ހުޅަނގު
ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ފަލާޙު އަދި ތުލުސްދޫ ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ވަޙީދު
އަދި ކެޔޮދޫ ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މޫސާ ނިޒާރު އަދި ވިލުފުށީ ދާއިރާގެ މެންބަރު ރިޔާޟް ރަޝީދު. އާދެ !
އަޅުގަ ނޑުމެން މިއަދު މި ކޮމިޓީ މި ބާއްވާލީ ކޮމިޓީގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން އެދިވަޑައިގެންފައި އޮތީ މި ކޮމިޓީއަށް
ހުށަހެޅިފައި އޮތް މައްސަލައަކާއި ގުޅިގެން, އެއީ އައްޑޫ އަތޮޅު ފްލެޓު ދޫކުރުމުގައި އެކަން ހިނގާފައިވަނީ އެންމެ
އިންޞާފުވެރި ގޮތަށް ނޫންކަމަށް ބުނެ އައިނިމަތު ދިޔެ، ދިއްގާދޮށުގެ ކިޔާ ބޭފުޅަކު މި ހުށަހަޅުއްވާފައި މިވާ
މައްސަލައާ ގުޅިގެން މިހާރު ފްލެޓުތައް ދިނުމުގައި، ޕޮއިންޓު ދިނުމުގައި، މާކްސް ދިނުމުގައި ޢަމަލުކުރާ އުސޫލާ ބެހޭ
ގޮތުން ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ހައުސިންގ މިނިސްޓަރާ ބައްދަލުކޮށްލަން ބޭނުން ފުޅުވާތީވެ، މިނިސްޓަރ
އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ދަޢުވަތަކަށް ވަޑައިގެން އެބަ ތިއްބެވި. ދެން މި ކޮމިޓީ ކުރިއަށްދާނެ ގޮތް އަޅުގަ ނޑުމެން ފުރަތަމަ
ނިންމާލާފައި ވަޒީރުންނަށް އަޅުގަ ނޑު ދަޢުވަތު ދޭނީ. މިވަގުތު އިތުރު 2 މެންބަރަކު އެބަ ވަޑައިގެންފި. އެއީ ދަނގެތީ
ދާއިރާގެ ޢިއް ޒަތްތެރި މެންބަރު އިލްހާމު އަޙްމަދު އަދު ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ރޮޒައިނާ އާދަމް. އާދެ! މިއަދު
އަޅުގަ ނޑުމެން ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ މަޢުލޫމާތަށް ޓަކައި ވެސް ދަންނަވާލަން. މިއަދު މި ކޮމިޓީ، މި ކޮމިޓީ
އަޅުގަ ނޑުމެން މިއަދު މި ބާއްވަނީ މި ކޮމިޓީގައި ކުރިއަށް ގެންދާނެ ގޮތަކާ ބެހޭ ގޮތުން އަޅުގަ ނޑު ޢިއްޒަތްތެރި
މެންބަރުންނަށް ކުރިން ވެސް އަޅުގަ ނޑުމެން ޢަމަލުކުރަމުންދާ އުސޫލުން އެކަން ކުރިއަށް ގެންދާނީ. ފުރަތަމަ
ފުރުޞަތުގައި ކޮންމެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކަށް 3 މިނިޓު ކުރިން އަޅުގަ ނޑު ދޭން. އަޅުގަ ނޑު ހިތަށްއަރަނީ މިއަދު
މިއޮތީ ވަރަށް އެންމެ ކަމަކާ ބެހޭ ގޮތުން މިއަދު އަޅުގަ ނޑުމެން އެޖެންޑާގައި އޮތީ. އެހެންވީމާ، ކޮންމެ ޢިއްޒަތްތެރި
މެންބަރަކަށް 2 މިނިޓު އަޅުގަ ނޑުމެން އަރުވާގޮތަށް ފުރަތަމަ ބުރުގައި. ދެން 2 ވަނަ ބުރެއްގައި ކުރިއަށްދާ ކަމަށް
ވެއްޖެއްޔާ އަޅުގަ ނޑުމެން އިތުރަށް އެ ފުރުޞަތު އެގޮތަށް އަރުވަމުން ގެންދާނީ. ދެން ކޮމިޓީ ކުރިއަށް
އަޅުގަ ނޑުމެން ގެންދާނެ ގޮތަކީ ފުރަތަމަ މިނިސްޓަރ އެއްޗެއް ވިދާޅުވާން ބޭނުމަށްފަހުގައި ދެން އޭގެފަހުގައި މި
ކޮމިޓީގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފުރުޞަތު އަރުވަމުން ގެންދާނަން. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) މި ކޮމިޓީއަކީ
ސަރުކާރުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު އަދާކުރާ މިންވަރު ބަލާ ކޮމިޓީ. މި ކޮމިޓީގެ ދަޢުވަތަކަށް ހައުސިންގ މިނިސްޓަރ އަދި
މިނިސްޓަރުގެ ޓީމު ވަޑައިގެންނެވީތީ ތި ބޭފުޅުންނަށް އަޅުގަ ނޑު ވަރަށް ބޮޑަށް މި ކޮމިޓީގެ މެންބަރުންގެ ނަމުގައި
ޝުކުރު އަދި މަރުޙަބާ ދަންނަވަން. ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ބޭނުންފުޅުވި ބައެއް މަޢުލޫމާތުތަކެއް ސާފުކޮށްލުމަށް
ޓަކައި އަޅުގަ ނޑުމެން ހައުސިންގ މިނިސްޓަރަށް އަދި ދަޢުވަތު އެރުވީ. ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ ސަމާލުކަމަށް
ޓަކައި ދަންނަވާލަން ހައުސިންގ މިނިސްޓްރީން ވަޑައިގެން މިތިއްބެވީ މިނިސްޓަރ މުޙައްމަދު މުޢިއްޒު އަދި ސްޓޭޓް

މިނިސްޓަރ ޙަސަން ރަޝީދު އަދި ޕާރމަނަންޓް ސެކްރެޓަރީ މުޙައްމަދު ޝަރީފް އަދި ޑިރެކްޓަރ މުޙައްމަދު
ރަޝާދު. މި ކޮމިޓީގެ ހިމެނިވަޑައިގެންނެވި ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ ކަމަށް އުންމީދުކުރަން.
އަޅުގަ ނޑުމެންގެ މިތިބީ ވަރަށް ހަމަ ބައު މޫނުތަކެއް. އެހެންވީމާ، މިނިސްޓަރަށް އިތުރު ތަޢާރުފަކަށް އަޅުގަ ނޑުމެން
ނުދިޔަސް ވެސް މި ކޮމިޓީގެ މަސައްކަތް މިއަދު ކުރިއަށް ގެންދަން. އަޅުގަ ނޑުމެން މިނިސްޓަރަށް މިއަދު މި
ކޮމިޓީއަށް ވަޑައިގެންދެއްވަން ދަޢުވަތު އެރުވީ އައިމިނާދިޔެ، ދިއްގާދޮށުގެ ކިޔާ މީހަކު އައްޑޫ އަތޮޅު ފްލެޓް
ދޫކުރުމުގައި ހުށަހަޅާފައި އޮތް ޝަކުވާއަކާއި ގުޅިގެން ބެލިބެލުމުގައި އޭނައަށް މާކްސް ދީފައި އޮތީ މި ބެލި ހުރިހާ
ފަރާތްތަކުން ވެސް އެ ހަމަޖެހިފައި އޮތް ގައިޑުލައިންސްތަކާއި އެއްގޮތަށްކަން މި ކޮމިޓީގެ ހުރިހާ މެންބަރުން ވެސް
ޤަބޫލުކުރައްވާ. އަދި އެއާ ބެހޭ ގޮތުން އަޅުގަ ނޑުމެން ހައުސިންގ މިނިސްޓްރީން ވެސް އިތުރު މަޢުލޫމާތު ހޯދި އެ
މަޢުލޫމާތުގެ އަލީގަ އާއި އަދި މިކަން ހިނގާފައި އޮތް ގޮތަށް ބަލާއިރުގައި މީގައި މިކަން ކޮށްފައި އޮތީ މި
ގައިޑުލައިންސްތަކާއި އެއްގޮތަށްކަން އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް އެނގޭ. އެހެންނަމަވެސް، މާކްސް ދިނުމުގައި އަދި މި
ފްލެޓުތައް ދިނުމުގައި މިހާރު ގެންގުޅުއްވާ އުސޫލުތަކާ ބެހޭ ގޮތުން ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ކަންތައްތަކެއް
ސާފުކުރަން ބޭނުންވަނީ. އެއީ ހަމައެކަނި އައްޑޫ އަތޮޅެއް ނޫން. މިހާރު ހުޅުމާލެ އާއި އަދި ރާއްޖޭގެ އެހެން
ކަންކޮޅުތަކުން ވެސް މި ޕޮއިންޓު ދިނުމުގައި ގެންގުޅުއްވާ އުސޫލަށް މެންބަރުންނަށް އެހާބޮޑަށް އެއްބަސްނުވެވެނީ.
އެއީ މީގައި ފާހަގަކޮށްލި ބައެއް ކަންތައްތައް އަޅުގަ ނޑު ދަންނަވާލާފައި ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފުރުޞަތު
އަރުވާނަން. އެއީ މިނިސްޓަރުގެ މަޢުލޫމާތަކަށް. އެއީ މި ޝަކުވާ ހުށަހެޅި މީހާ އެބަބުނޭ ތިމަންނަގެ ނެތޭ ވަންނާނެ
އެއްވެސް ތަނެއް. މަންމަގެ ފަރާތުން ވެސް ނެތޭ. ބައްޕަގެ ފަރާތުން ވެސް ނެތޭ. އެކަމަކު ލިބުނު ބައެއް މީހުންނަށް
ލިބިފައި ހުރި ބައެއް މީހުންގެ ނަންތައް އެބަހުރި. މިނިސްޓަރަށް އޮންނާނެ މި ސިޓީ ލިބިވަޑައިގެންފައި ކުރިގައި.
ވަކި، ހަމަ ޚާއްޞަކޮށް މި ލިބުނު މީހުންގެ ނަން ބުނެފައި އެބަހުރި. އޭނަގެ މަންމަގެ ފަރާތުގެ ގޯތި އެބައޮތޭ.
ބައްޕަގެ ފަރާތު ގޯތި އެބައޮތޭ. އަދި އިނދެގެން އުޅޭ މީހާގެ ވެސް ގޯތި އެބައޮތޭ. އޮއްވާ ހަމަ އޭނައަށޭ މި ފްލެޓު
ލިބިގެންދިޔައީ. ތިމަންނަގެ ނެތޭ ވަންނާނެ އެއްވެސް ތަނެއް. އެހެންވީމާ، މިކަހަލަ ޝަކުވާތަކެއް ކޮށްފައި އޮތީމަ
ޕޮއިންޓު ދިނުމުގައި ދެން އަޅުގަ ނޑުމެން ހިތަށްއެރީ މިކަހަލަ ގޮތަކަށް މިކަން އޮތީމަ އޭނަ އެ ދައްކާ ވާހަކައިގަ އި
ވެސް އެބައޮތޭ ކޮންމެވެސް ވަރެއްގެ އަޑުއަހާލަންޖެހޭ ކަހަލަ ވާހަކަތަކެއް. އެހެންވީމާ، މިކަން މި ފްލެޓު ދިނުމުގައި
މި ޢަމަލުކުރާ އުސޫލާ ބެހޭ ގޮތުން އަދި ކުރިއަށް އޮތް ތާނގައި މިކަން އިތުރަށް ހަރުދަނާކުރުމަށް ޓަކައި އެޅިދާނެ
ކޮންފިޔަވަޅެއްތޯ މެންބަރުންގެ ކަންބޮޑުވުންތަކެއް ވެސް ހުރުމާ އެއްކޮށް. އެއާ އެކު ގައި ދެން އަލުން މި ފްލެޓު
ދޫކުރާއިރުގައި މާކްސް ދިނުމުގައި ޢަމަލުކުރާނެ އުސޫލުތަކަށް ބަދަލެއް ގެންނަންޖެހޭ ކަމަށްވަންޏާ އެ ބަދަލު
ގެނައުމަށް ޓަކައި މެންބަރުންގެ ޚިޔާލާ އެކުގައި އަލުން މިކަން އެކުލަވާލުމުގައި މިނިސްޓަރަށް ނޫންނަމަ ހައުސިންގ
މިނިސްޓްރީ އަށް ފަސޭހަތަކެއް ވެދާނެ ކަމަށް ވެސް ޤަބޫލުކުރެވޭތީވެ އަޅުގަ ނޑުމެން މިއަދު މި ބައްދަލުވުން މި

ބޭއްވީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑު ފުރަތަމަ މި ކޮމިޓީ ކުރިއަށް ގެންދާނެ ގޮތް ދަންނަވާނަން . ފުރަތަމަ މިނިސްޓަރު
އެއްޗެއް ވިދާޅުވާން ފުރުޞަތު އަރުވާނަން. އޭގެފަހުގައި ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފުރުޞަތު އަރުވަމުން
ގެންދާނަން. އަޅުގަ ނޑު ފުރަތަމަ ކޮންމެ މެންބަރަކަށް 2 މިނިޓުގެ ފުރުޞަތެއް އަރުވާނަން. ދެން އޭގެފަހުގައި އިތުރު
މެންބަރަކު ބޭނުންވާ ކަމަށްވަންޏާ 2 ވަނަ ފުރުޞަތުގައި ކޮންމެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކަށް 1 މިނިޓު އަރުވަމުން
ގެންދާނަން. ދެން މިއަދު އެންމެ ފުރަތަމަ އަޅުގަ ނޑު ކުރިން ދެންނެވިހެން މިނިސްޓަރ އެއްޗެއް ވިދާޅުވުމަށް ޓަކައި
ހައުސިންގ މިނިސްޓަރ ޑރ.މުޙައްމަދު މުޢިއްޒަށް އަޅުގަ ނޑު ފުރުޞަތު އަރުވަން.
މިނިސްޓަރ އޮފް ހައުސިންގ އެންޑް އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރ ޑރ.މުޙައްމަދު މުޢިއްޒު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އަޅުގަ ނޑަށް ތިދެއްވި ފުރުޞަތަކަށް ޓަކައި ކޮމިޓީގެ މުޤައްރިރަށާއި އަދި
ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް. އާދެ! އައްޑޫ ސިޓީ ފޭދޫގައި އަޅާފައިވާ 22 ރޯހައުސްގެ ޕްރޮޖެކްޓުގައި އަޅުގަ ނޑުމެން
ޕޮއިންޓުދިނުމުގެ އުސޫލު ކަ ނޑައެޅީ އައްޑޫ ސިޓީގެ ކައުންސިލާ ވެސް މަޝްވަރާކޮށްގެން އަދި ޢާއްމުކޮށް އަތޮޅު
ތެރޭގައި ހައުސިންގ މަޝްރޫޢުތައް ހިންގާއިރުގައި ހައުސިންގ ޔުނިޓުތައް ދިނުމުގައި ގެންގުޅޭ ޢާއްމު އުސޫލުތަކަށް
ވެސް ރިޢާޔަތްކޮށް. އެގޮތުން ކަ ނޑައެޅުނު އުސޫލާ އެއްގޮތަށް އަޅުގަ ނޑުމެން ޕޮއިންޓު ދީ އަދި އެ ފޯމް ފްލެޓުތައް
ލިބޭ ފަރާތްތައް ކަ ނޑާއަޅާ އެކަން ކުރިއަށް ގެންދަން ގޮސްފައިވަނީ އައްޑޫ ސިޓީ ކައުންސިލުގެ ފުރިހަމަ ދައުރެއް
އޮވެގެން. އާދެ! ޢާއްމުގޮތެއްގައި އަޅުގަ ނޑުމެން ބަލާ ކަންތައްތައް އަޅުގަ ނޑުމެން ވެރިފައިކުރަން ނޫނިއްޔާ
ޔަޤީންކުރަން ވަރަށްގިނަ މަސައްކަތްތަކެއް ކުރަން. ހައުސިންގ މިނިސްޓްރީން ކުރެވެން ހުންނަ ކަންތައްތަކާއި އަދި
އޭގައި ހުރޭ ސިޓީ ކައުންސިލު، ރަށު ކައުންސިލު އަދި އެހެނިހެން މުއައްސަސާތަކުގެ ދައުރު ވެސް ހިމެނޭ
ކަންތައްތައް. މިސާލަކަށް އެކިފަރާތްތަކުން ހުށަހަޅާ އެކިއެކި ލިޔުންތައް ވެރިފައިކުރުން. އެ ހުންނަނީ އެކިއެކި
ތަންތަނުގެ އެހީތެރިކަން ބޭނުންވާނެ ކަންތައްތައް. ގޯތީގެ ރަޖިސްޓްރީފަދަ ނޫނިއްޔާ އުފަންދުވަހުގެ ސެޓްފިކެޓް
މިކަހަލަ ކަންކަމަކީ ވެސް ވެރިފައި ކުރެވެންޖެހޭނެ އެއްޗެހި. އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް ލިބޭ މަޢުލޫމާތުތައް
އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް ވެރިފައިކުރެވޭ ވަރަކުން އަޅުގަ ނޑުމެން އެއަށް ބަލައިގެން ޕޮއިންޓު ދެނީ. އަޅުގަ ނޑުމެން މި
ފޮލޯކުރާ ގަވާއިދުތަކުގައި އޮންނަ ގޮތުން ދެމަފިރިންކުރެއް މީހަކަށް 066 އަކަފޫޓަށްވުރެ ބޮޑު ގޯއްޗެއް އޮންނަނަމަ
އެމީހަކަށް ފްލެޓެއް ނޫނިއްޔާ ހައުސިންގ ޕްރޮގުރާމެއްގެ ތެ ރެއިން އެއްވެސް ތަނެއް ނުލިބޭނޭ. އެހެންކަމުން އައްޑޫ
ސިޓީ މި ފޭދޫގެ މަޝްރޫޢުގެ ތެރެއިން ވެސް އަދި އެހެން ތަނަކުން ވިޔަސް އެގޮތަށް ތަނެއް ލިބިފައި އޮވެއްޖެއްޔާ
އެއީ އޮޅުވާލުމެއްގެ ތެރެއިން ކޮށްފައި އޮންނަ ކަމަކަށްވާތީ އެ ސޮއިކޮށްފައި އޮންނަ އެގްރީމަންޓުގައި އޮންނަ ގޮތުން
އެފަރާތެއްގެ އެތަން އަތުވެސް ލެވޭނެ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑުމެން މިހާރު ހަމަ ކެނޑިނޭޅި މަސައްކަތް ކުރަމުންދަނީ
މިގޮތަށް ހުންނަ ކަންތައްތައް އިތުރަށް ހަރުދަނާކޮށް އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ތެރޭގައި ވެސް މި ކަންކަން އިތުރަށް ބެލޭނެ

މަގުފަހިކުރަން. މިކަމުގައި އެހެނިހެން މުއައްސަސާތަކުގެ އެހީތެރިކަން ވެސް ހަމަ ބޭނުންވާނެ ކަމެއް މިއީ އެކިއެކި
ފަރާތްތަކުން ހުށަހަޅާ މަޢުލޫމާތުތައް ޔަޤީންކުރުން. އަޅުގަ ނޑުމެން ހަމަ ވަރަށް ބޮޑަށް މަސައްކަތްކުރާނަން
ރައްޔިތުންނަށް މިދެވޭ ބޯހިޔާވަހިކަން މިއީ އެންމެ ނީޑީ އެންމެ ބޮޑަށް ބޭނުންވާ ފަރާތްތަކަށް ދެވޭ ބޯހިޔާވަހިކަމަކަށް
ހެދޭތޯ. އެއީ އަޅުގަ ނޑުމެންގެ އަތުގައި ހައުސިން ސްޓޮކް ހުންނަ ވަރަކުން އިސްކަން މިދެނީ އެންމެ ސޯޝަލީ
ނީޑެޑް ފަރާތްތަކަށް. އެއީ އަޅުގަ ނޑު ހަމަ ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވާ ކަމަކީ. މިވަގުތު ދެން މެންބަރުންގެ ސުވާލުތަކަށް
ފުރުޞަތު ދެން އިތުރު ސުވާލުތަކަށް. ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަ ނޑުމެން ޢަމަލުކުރާ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގައިވާ ގޮތުން މުޤައްރިރު ސުވާލެއް ކުރަންވެއްޖެ ކަމަށްވަންޏާ
މުޤައްރިރު އޭގެ ފަހުގައި ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފުރުޞަތު އަރުވާނީ. ދެން ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް
ފަސޭހައަކަށް ޓަކައި އަޅުގަ ނޑު ދެ ސުވާލެއް ކޮށްލާނަން. އޭގެ ފަހުގައި ދެން އަޅުގަ ނޑުގެ ސުވާލެއް އޮވެއްޖިއްޔާ
ފަހުން ކޮށްލާނަން. އަޅުގަ ނޑު ފުރަތަމަ ކޮށްލަން ބޭނުންވާ ސުވާލަކީ، މި މައްސަލައިގައި އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް މިކަން
ހިނގާދިޔަ ގޮތް އިނގޭ. އެހެންވީމާ، މި މައްސަލައަށްވުރެ ބޮޑަށް އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ފޯކަސް އޮތީ މިއަދު ކުރިއަށް އޮތް
ތަނުގައި މި މާކްސް ދިނުމުގެ މި އޮނިގަ ނޑު ހަރުދަނާކުރުމަށް ކޮމިޓީގެ މެންބަރުންނަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ލަފައެއް
މިނިސްޓަރަށް ދިނުން. އެއީ އެކަން ކުރަން މިޖެހެނީ ގިނަ ބައެއްގެ ޝަކުވާ އަންނާތީވެ އެ ޝަކުވާއަކީ އާޚިރުގައި މި
ކޮމިޓީން ނޫނީ އަޅުގަ ނޑުމެން ރައްޔިތުން ތަމްސީލުކުރާ މެންބަރުންނާ ހަމައަށް ވެސް އަންނަ ކަންތައްތައް.
އެހެންނަމަވެސް ވަކި އުސޫލެއް ކަ ނޑައެޅިގެން އެ އުސޫލާ އެއްގޮތަށް ގޮ އްސިކަމަށް ވެއްޖިއްޔާ މި މައްސަލައަށް
ޙައްލެއް ލިބިދާނެކަމަށް ފެނޭ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑުމެން ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ ޚިޔާލާއި އެކުގައި ކުރިއަށް އޮތް
ތާނގައި އަދި މިހާރު ވަރަށް، އަލުން މިހާރު މިއަންނަ މަހު، މިމަހު ފަހުކޮޅު އިތުރު ފްލެޓްތަކަކަށް ކުރިމަތިލުމުގެ
މުއްދަތު އެބަ ހަމަވޭ. އެހެންވީމާ، އެއާއެކުގައި އެއަށް ހުށަހަޅާއިރުގައި މީހުންގެ މަޢުލޫމާތުތަކާއި އެކުގައި
ހުށަހެޅިގެންދާނެ. ހުށަހެޅިގެންދާއިރުގައި އަނެއްކާ ވެސް އިވެލުއޭޓްކުރާއިރުގައި މި މައްސަލަ ދިމާވުމަކީ އެކަށީގެންވާ
ކަމެއް. އެހެންވީމާ، އެއަށް ޙައްލެއް ހޯދައިދިނުމަށް ޓަކައި ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ދެވެން އޮތް މަޢުލޫމާތެއް
ދިނުމަށް އެކަން ހިއްސާކުރުން ޙަޤީޤަތުގައި އެންމެ ބޮޑު ބޭނުމަކީ. އެހެންވީމާ، އެގޮތުން އަޅުގަ ނޑު ހަމަ ފުރަތަމަ
ވަޒީރާ ކޮށްލަން ބޭނުންވާ ސުވާލެއް މިއީ މިހާރު މި މާކްސް ދިނުމުގައި އޮންނަ އުސޫލުތަކުގެ ތެރޭގައި ވަރަށް
ނިކަމެތި މީހަކު އިނގޭތޯ. އެހެންނަމަވެސް އޭނަގެ ދަރިންނަށް ލިބޭ މުސާރަކޮޅު އެއްކޮށްލައިގެން ވަރަށް ރަނގަޅު
ފްލެޓެއްގައި ދިރިއުޅެފާނެ. އެ ދިރިއުޅޭ ފްލެޓް ބޮޑުކަމުން އެތަނުގެ ޖާގަ ބޮޑުކަމުން އޭނައަށް ފުރުޞަތު ގެއްލެނީ
ކީއްވެގެންތޯ. އެއީ ގެއްލެންޖެހޭ ސަބަބެއްތޯ؟ އޭނައަށް މާކްސް ނުދެވެންޖެހޭ ސަބަބެއްތޯ، މާކްސް އުނިވޭތޯ؟ އެއީ

އަޅުގަ ނޑު ކައިރީގައި މީހަކު ބުނެފައި އެބަހުރި ތިމަންނާ، އެއީ ސަރުކާރުގައި ވަރަށް ގިނަ ދުވަހު މަސައްކަތްކޮށްފައި
ހުރި މީހެއް. މިދޭތެރެއިން އަޅުގަ ނޑާއި ބައްދަލުކޮށްފައި ބުނި ތިމަންނާއަށް ފްލެޓް ނުލިބުނީ އެ ސަބަބާ ހެދިގެންނޭ.
ތިމަންނާ މިހާރު އުޅޭ ތަނުގެ ސިޓިންރޫމް ބޮޑުކަމުންނޭ. އެކަމަކު އޭނަ އެތާނގައި އެ އުޅެނީ އޭނަ ދިރިއުޅެވޭނެ
ތަނެއް ނެތިގެން އޭނަ އެތާނގައި އެ އުޅެނީ. އޭނަ އުޅޭ ތަނުގެ ބޮޑުމިން އެއީކީއެއް އޭނައަށް މާކްސް މަދުން
ލިބެންޖެހޭނެ ސަބަބެއް ނޫން. އެހެން އެކަން ވެފައި އޮވެދާނެތޯ؟ އެއީ އެހެން ވަންޏާމުން އެކަން އެ ވަނީ
ކީއްވެގެންތޯ؟ އެއީ އަޅުގަ ނޑު ހަމަ އެއް ކަމަކަށް ސާފުކޮށްލަން ބޭނުންވާ އެއް ސުވާލު. ދެވަނަ ސުވާލަކީ،
މަޢުލޫމާތު ހައުސިން މިނިސްޓްރީއަށް ކަ ނޑައަޅާ ދިމާލަކަށް ޙަވާލުކުރާއިރުގައި އެ ޙަވާލުކުރާ މަޢުލޫމާތު، އެ ލިބޭ
މަޢުލޫމާތު އެ ފޯމު ބަލައިގަތުމަށްފަހުގައި ޗެކް ލިސްޓެއް އޭނަ ޙަވާލުކުރި އެއްޗެހީގެ ލިސްޓެއް އެ ފްލެޓް ފޯމު ލީ
މީހާއަށް ދޫކުރޭތޯ، ދޫނުކުރޭތޯ؟ މި ވާހަކަދައްކަން މިޖެހެނީ މިހާރު ޝަރީޢަތުގައި އެބަ ހިނގަމުންދޭ މީހަކާއި
އިނދެގެން އުޅޭ މީހަކު އޭނަ ފްލެޓަށް އެދި ލީއިރުގައި އޭނައަށް ޕޮއިންޓް ލިބިފައެއް ނީނދޭ އޭނަ ކައިވެންޏެއް
ކޮށްގެން އުޅޭތީވެ ލިބެންޖެހޭ މާކްސްއެއް. އެކަމަކު އޭނަގެ އެބަތިބި 11 އަހަރު، 11 އަހަރު، 11 އަހަރުގެ ކުދިން
އެބަތިބި. މީހަކާއި އިނދެގެން އުޅެނީ. އޭނަ ބުނީ ތިމަންނަ އެ ލީމޭ. އެކަމަކު އޭގައި މާކްސްދީފައެއް ނެތް. ހައުސިން
މިނިސްޓްރީން ބުނަނީ ތިމަންނާމެންނަކަށް ހުށަހަޅާފައެއް ނެތޭ. އެހެންވީމާ، އެއަކުން ޕޮއިންޓެއް އޭނައަކަށް
ނުލިބޭނެއޭ. އެއަށް ޕޮއިންޓް ލިބިއްޖެކަމަށް ވެއްޖިއްޔާ އެއިން އެއް ޕޮއިންޓް ލިބުނަސް ވެސް އޭނަ ޝަރުތު ހަމަވޭ.
އޭނައަށް ފްލެޓެއް ކަށަވަރުވޭ އެބަ. އެހެންވީމަ، މިހެން މިކަން ވެދާނެތޯ؟ ކުރިއަށް އޮތްތާ މިކަން ހަރުދަނާކުރުމަށް
ޓަކައި މިހާރު އެޅިފައި ހުންނާނީ ކޮން ފިޔަވަޅުތަކެއްތޯ؟ މި ދެ ސުވާލު އަޅުގަ ނޑު ކޮށްލަން ބޭނުންވަނީ. އޭގެ
ފަހުގައި ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފުރުޞަތު އަރުވާނަން.
މިނިސްޓަރ އޮފް ހައުސިން އެންޑް އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރ ޑރ.މުޙައްމަދު މުޢިއްޒު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރު ދަންނަވަން ޢިއްޒަތްތެރި މުޤައްރިރަށް. އަޅުގަ ނޑުމެން މިހާރު އަލަށް ފަށައިގެން މިއުޅޭ
ގެދޮރުވެރިކުރުން ޕްރޮގްރާމުގައި ކުރީގެ މަޝްރޫޢުތަކުގައި ދިމާވެފައި ހުރި މައްސަލަތަކަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ރިޢާޔަތްކޮށް
އެ ކަންކަން ރަނގަޅުކުރުމަށް ވަރަށް ގިނަ މަސައްކަތްތަކެއް އެބަ ކުރަން. އެގޮތުން ވަރަށް ގިނަ ދުވަހުގެ ފަންނީ
ދިރާސީ މަސައްކަތްތަކަކަށްފަހު އަޅުގަ ނޑުމެން މިހާރުގެ ގެދޮރުވެރިކުރުން ޕްރޮގްރާމް އެކުލަވާލާފައިވަނީ. އަދި އެކަން
މިވަނީ ސޯޝަލް ކައުންސިލުން ވެސް ފާސްކޮށް އެންޑޯޒްކޮށް ގެން ކުރިއަށް ގެންދެވެނީ. އާދެ! ފޯމު ހުށަހަޅާއިރުގައި
އެ ހުށަހަޅާ މަޢުލޫމާތު އަޅުގަ ނޑުމެން ފޯމު ހުށަހަޅާ މީހާގެ ކުރިމަތީގައި އިވެލުއޭޓްކޮށް ޕޮއިންޓް ދީ އަދި އެ ޕޮއިންޓް
ލިބޭވަރު އަންގައިދޭ ސްލިޕްކޮޅެއް ވެސް ދީފައި އަޅުގަ ނޑުމެން މިހާރު މި ފޮނުވަނީ. އަދި އަޅުގަ ނޑުމެން ނިންމާފައި
މިވަނީ އެ ސްލިޕްކޮޅުގައި އެ ދީފައި އޮންނަ ޕޮއިންޓް ވެރިފައިކުރުމަށް ޓަކައި އަޅުގަ ނޑުމެން ހުރިހާ ފޯމްތައް

ބަލައިގަނެ ނިމުމަށްފަހު އެއިން ކޮންމެ ގެއަ ކަށް އަޅުގަ ނޑުމެން ޒިޔާރަތް ވެސް ކުރާނަން. ޒިޔާރަތްކޮށް ޙަޤީޤަތުގައި
އެ ދީފައިވާ މަޢުލޫމާތު އެއީ ރަނގަޅު ޞައްޙަ މަޢުލޫމާތުތޯ އަޅުގަ ނޑުމެން ބަލާނަން. ޚާއްޞަ ގޮތުގައި އެއީ
ދިރިއުޅުމުގެ ޙާލަތުގެ ބައިން އެ ލިބޭ ޕޮއިންޓް އަދި ގޯތިގެދޮރުގެ ބައިންނާއި ދަރިންގެ ބައިން ލިބިފައިވާ ޕޮއިންޓް
އަޅުގަ ނޑުމެން ވެރިފައިކުރާނަން. ކޮންމެ ގެއަ ކަށް އަޅުގަ ނޑުމެން ޒިޔާރަތްކުރާނަން. އެހެންވީމާ، ކުރީގައި މިގޮތަކަށް
ނޫން މިކަން އޮންނަނީ. އެހެންނަމަވެސް މިހާރު އަޅުގަ ނޑުމެން ނިންމާފައި މިވަނީ އެގޮތަށް ވެރިފައިކުރަން.
އެހެންކަމުން ފުރަތަމަ ޕޮއިންޓް ދެނީވެސް އެމީހާގެ ކުރިމަތީގައި. ޕޮއިންޓް ދީފައި ސްލިޕްކޮޅެއް ވެސް އެބަ ދެވޭ.
ވަރަށް ޓްރާންސްޕޭރަންޓްކޮށް މިހާރު މި ގެންދެވެނީ. އެހެންވީމާ، ދެން މީގައި މައިގަ ނޑު ގޮތެއްގައި 4 ބަޔަކަށް
ޕޮއިންޓް ދެވޭ. ރަށްވެހިކަމުގެ ބައި، ދަރިންގެ ބައި، ގޯތިގެދޮރުގެ ބައި، ދިރިއުޅުމުގެ ޙާލަތުގެ ބައި. ކޮންމެ ބަޔަކަށް
ޕޮއިންޓް ލިބޭވަރު ވަކިން މި ސްލިޕްކޮޅުގައި ބަޔާން ވެސް އެބަ ކުރަން. އެހެންވީމާ، ކުރިއާ އަޅާބަލާއިރު މިހާރު އެ
ޝަކުވާތައް ހަމަ އެއްގޮތަކަށް ވެސް ނެތޭ ވެސް ދެންނެވިދާނެ. ވަރަށް ބޮޑަށް ޓްރާންސްޕޭރަންޓްކޮށް އަޅުގަ ނޑުމެން
މި ޕޮއިންޓް ދޭ ގޮތް މިހާރު ކުރިއަށް ގެންދަނީ. އާދެ! ދެން އެހެންވީމާ، މިހާރު މި ޗެކް ލިސްޓުގެ އިޝޫއަށް
ޙަޤީޤަތުގައި އެ މައްސަލަ މިހާރަކު ދިމައެއް ނުވޭ. އެއީ އެމީހުންގެ ކުރިމަތީގައި މި ޕޮއިންޓް ދެވި އެ ކޮންމެ ބަޔަކަށް
ލިބޭވަރު ވަކިން އެނގިގެންދާތީވެ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑަށް ޤަބޫލުކުރެވެނީ މިފަހަރުގެ މަޝްރޫޢުގައި
އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް ކުރިން ދިމާވި ކަންތައްތަކުގެ ތެރެއިން ވަރަށް ގިނަ ކަންތައްތައް ޙައްލުކުރެވި ރައްޔިތުންގެ
އިތުބާރު މިފަހަރު ލިބިގެންދާނެއޭ. ޚާއްޞަގޮތެއްގައި ގޭގެއަށް ޒިޔާރަތްކުރުމުގެ ކަންތައް އަޅުގަ ނޑުމެން މިފަހަރު
ކުރިއަށް ގެންދާނެތީވެ. ގޮސް އަޅުގަ ނޑުމެން ބަލާނަން މިހާރު އެމީހާ އެ ދިން މަޢުލޫމާތުގައި ހުރި ގޮތަށްތޯ މިކަން
ކުރިއަށްދަނީ. ދެން ސޯޝަލީ އެންމެ ނީޑީ ފަރާތްތައް ޗޫޒްކުރުމުގައި ސޯޝަލް ކައުންސިލުންނާއި އަދި ސޯޝަލް
ކައުންސިލުގެ ފަންނީ ކޮމިޓީ އާއި އަދި އެކިއެކި ފަރާތްތަކާއި ކުރެވުނު މަޝްވަރާތަކުން އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް
ޤަބޫލުކުރެވުނީ އަދި ނިންމިފައިވާ ގޮތަކީ ވެސް މީހާ ދިރިއުޅޭ ތަން އެއީ ވަރަށް މުހިންމު އެއްޗެއް އަސްލުގައި
އެމީހާގެ ޙާލަތު ބަލައިގަތުމުގައި. ވަރަށް ކުޑަކުޑަ ތަންކޮޅުކޮޅުގައި ވަރަށް ގިނަ މީހުން ގޮވައިގެން މީހުން އެބައުޅޭ.
އެފަރާތްތަކަށް ލިބޭ ޕޮއިންޓް ގިނަވާންޖެހޭނެއޭ އެވަރުގެ ތަންކޮޅެއްގައި އެއް މީހަކު ދެމީހަކު އުޅޭ ފަރާތްތަކަށްވުރެ
ބޮޑަށް. އެހެންވީމާ ، އެކަމަށް އިސްކަމެއް ދެވިފައި އޮންނާނެ މިފަހަރު. އަދި އެއީ ސަރުކާރުން ރައްޔިތުންނަށް
މެނިފެސްޓޯގައި ވެސް ވެފައިވާ ވަޢުދެއް ނިކަމެތި ގޮތުގައި އުޅޭ ފަރާތްތަކަށް އިސްކަންދީގެން މިފަހަރު ޕްރޮގްރާމް
ހިންގުން. އެހެންވީމާ، އެގޮތަށް ވިސްނައިގެން އަޅުގަ ނޑުމެން ޕްރޮގްރާމް ހިންގަނީ. ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ފުރަތަމަ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ފުރުޞަތަށް އެދިފައި އޮތް ގޮތް އަޅުގަ ނޑު ދަންނަވާލާނަން އިނގޭތޯ. ފުރަތަމަ
މަރަދޫ ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ޝަރީފް. ދެން ދަނގެތި ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިލްހާމް
އަދި ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މޫސާ ނިޒާރު އަދި ތުލުސްދޫ ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ވަޙީދު ދެން ޢިއްޒަތްތެރި
މެންބަރު ރޮޒައިނާ. ރޮޒޭ ފުރުޞަތަށް އެދުނިންތަ؟ (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) އޭގެ ފަހުގައި ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޖަޢުފަރު.
އެހެންވީމާ، އެގޮތުން ފުރަތަމަ އަޅުގަ ނޑު ޝަރީފަށް، ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޝަރީފަށް ފުރުޞަތު އަރުވާނަން.
އަޅުގަ ނޑު މި ދެނީ ކޮންމެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކަށް ހަމަ ކުރިން މިދެންނެވިހެން ދެ މިނިޓު. ދެން ވަޒީރު ވެސް
ޖަވާބު ދެއްވާއިރު އަޅުގަ ނޑަށް ރަނގަޅު ސީދާ ޕޮއިންޓަށް ޖަވާބު ދެއްވުން.
މަރަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ޝަރީފް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ. އާދެ! އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ކުރިމައްޗަށް މި ހުށަހެޅުނު މައްސަލައިން އަޅުގަ ނޑަށް ފާހަގަކުރެވުނު އެއްޗެ އް.
ދެން އަޅުގަ ނޑުމެން ބެލިއިރުގައި ޕޮއިންޓް ދިނުމުގެ މައްސަލައެއް ނޫން. އެއީ ފާހަގަކުރެވުނު އޭނަ މި ބުނަނީ
ތިމަންނާއަކީ 11 އަހަރު ފުރިފައި ތިބި 4 ކުދިން ތިބި މީހެކޭ. އެ 4 ކުދިން ވަންނާނެ ތަނެއް ވެސް އަދި
އެމީހުންނަށް ލިބިފައި ތިބި މާމަ ދަރިން ވަންނާނެ ތަނެއް ވެސް ނެތޭ. ދެން އެ ޕޮއިންޓް ދިނުމުގެ ނިޒާމު
ތެރެއަކުންނެއް އަޅުގަ ނޑަކަށް އޭނައަށް ޕޮއިންޓެއް ދެވޭނެ ޖާގައެއް ނުއެއް ފެނުނު. އެއީ 11 އަހަރު ނުފުރޭ
ކުދިންނަށް ޕޮއިންޓް ދޭގޮތަށް ތި ބޭފުޅުން ގަވާއިދު ހަދާފައި އޮތީ. ދެން މި ޙާލަތަކީ މިއީ ވަރަށް ޔުނިކް ޙާލަތެއް.
އެއީ ވަރަށް ނިކަމެތި މީހެއްގެ ގޮތުގައި އެބަ ސިފަކުރެވޭ. ދެން އެއީ ޙަޤީޤަތެއް ކަމަށް އަޅުގަ ނޑަކަށް ނޭނގެ. އޭނަ
ހުށަހަޅާފައި އޮތް ގޮތް މިދެންނެވީ. 11 އަހަރު ފުރިފައި ތިބި އެހެންނަމަވެސް 4 ކުދިން އެބަ ތިއްބޭ. އެމީހުންގެ
މާމަ ދަރިން އެބަ ތިއްބޭ 11 އަހަރު ނުފުރޭ. މިއިން އެއްވެސް ކުއްޖެއް މާމަ ދަރިން ވެސް މި 4 ކުދިންކުރެ
ކުއްޖަކު ވެސް ވަންނާނެ ތަނެއް ނެތޭ. އެއީ އެއް ވާހަކަ. ތިމަންމެންގެ މައިންބަފައިގެން ފަރާތުން ވެސް އަދި
އެހެނިހެން ގޮތަކުން ވެސް އަދި މިއިން ކުއްޖަކު އިނދެގެން އުޅޭ މީހެއްގެ ވެސް ގޯއްޗެއް ނެތޭ. ދެން ގޯތި ލިބިފައި
ތިބި މީހުންނަށް ބަލާއިރު އޭނަގެ ޝަކުވާއެއްގެ ތެރޭގައި އެބަ ފެނޭ މައިންބަފައިންގެ ފަރާތުން އެއް ގޯތި، ދެ ގޯތި
އަދި ބައެއް ޙާލަތުގައި އެއަށްވުރެ ގިނަ ގޯތި ތިބި މީހުންނަށް ވެސް ގޯތި ދެއްވާފައި އެބަ ތިއްބޭ. އެހެންވީމާ،
މައިންބަފައިން، އަޅުގަ ނޑުގެ ސުވާލަކީ މައިންބަފައިންގެ ފަރާތުން ގޯތި ލިބެން ހުންނަ މީހުންނަށް ޕޮއިންޓް
ދިނުމުގައި ވަކި ތަފާތުކުރުމެއް ނުގެންގުޅުއްވަންތޯ؟ މިގޮތަށް އެއް ހަމައެއްގައިތޯ ބައްލަވަނީ ގޯތި ނެތް މީހުންނާއި،
މައިންބަފައިންގެ ފަރާތުން ވެސް ލިބެން އަދި މައިންބަފައިންގެ ފަރާތުން ގޯތި އޮތް މީހުންނާ. ދެން ތިމަންމެންނަކީ
އާމްދަނީ ވެސް ވަރަށް ކުޑަކޮށް ލިބޭ ބައެކޭ. އެހެންވީމާ، އާމްދަނީ ލިބޭލެއް ކުޑަކަމުން ތަނަކަށް ކުއްޔަށް ހިފައިގެން
އުޅެން ވެސް ވަރަށް ދައްޗޭ. އެހެންވީމާ، އެ އާމްދަނީގެ މައްޗަށް ރިޢާޔަތް ނުކުރައްވަންތޯ؟ މައިންބަފައިންގެ ފަރާތުން

ގޯތި ލިބެން އޮތްތޯ ނޫންތޯ ނުބައްލަވަންތޯ؟ ދެން ކޮންމެއަކަސް އެގޮތަށް ނުބެލި ނޫނިއްޔާ އެހެން ބެލުމުގެ ތެރޭގައި
މަޢުލޫމާތު ޙަޤީޤަތާ ޚިލާފަށްވެގެންތޯ މިގޮތަށް ދިމާވެފައި ހުރީ. އެއީ މީނަ ފާހަގަކޮށްފައި އެބަހުރި ތިން، ހަތަރު ގޯތި
މައިންބަފައިންގެ ފަރާތުން ލިބިފައި ތިބި މީސްމީހުންނަށް ވެސް ފްލެޓުން ޖާގަ ލިބިފައި އެބައޮތޭ. އެހެންވީމާ، އެ ދެ
ނުކުތާ އަޅުގަ ނޑު ސާފުކޮށްލަން ބޭނުންވަނީ. އަޅުގަ ނޑަށް ހީވަނީ ގަވާއިދު ނުބައްލަވާ ވެސް މިދެންނެވި ނުކުތާ
މައިންބަފައިންގެ ފަރާތުން ލިބޭ މީހުންނަށާއި އަދި މި ޙާލަތުގައި ދަރިން ތިބެ 11 އަހަރު ފުރިފައިމެ އެހެންނަމަވެސް
މާމަ ދަރިންނާއިއެކު ތިބެގެން ދަރިއަކަށް ވެސް ގޯއްޗެއް ލިބޭނެ ގޮތް ނެތް މީހުންނާ ދޭތެރެ ކޮންމެވެސް ކަހަލަ
ގޮތެއް އެއާ ދޭތެރެ ވިސްނުން ގެންގުޅުއްވަނީ ކިހިނެއްތޯ؟
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ވަޒީރު.
މިނިސްޓަރ އޮފް ހައުސިން އެންޑް އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރ ޑރ.މުޙައްމަދު މުޢިއްޒު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! އަޅުގަ ނޑުމެން ޢާއްމުކޮށް އަތޮޅު ތެރޭގައި މި ގޯތި ދިނުމުގައި ނޫނިއްޔާ ފްލެޓް ދިނުމުގައި އަޅުގަ ނޑުމެން މި
ބަލަނީ ހަމަ ތި ވިދާޅުވި ގޮތަށް އެއް ޢާއިލާއަ ކަށް ދެ ގޯތި ނޫނިއްޔާ ދެ ބޯހިޔާވަހިކަން ނުލިބޭނެ އުސޫލަކުން ކުރިއަށް
ގެންދަން. ދެން މި ޕްރޮޖެކްޓުގައި ހަމަ އައްޑޫ ސިޓީ ކައުންސިލާ ވެސް މަޝްވަރާކުރެވިގެން އަޅުގަ ނޑުމެން މި
ޕޮއިންޓް ސްކީމް ތައްޔާރުކޮށްފައިވަނީ. ދެން ތި ވިދާޅުވި ގޮތަށް 11 އަހަރު އެމީހާގެ ކުދިންނަށްވެފައި ހުރުމުން
ޙަޤީޤަތުގައި އަޅުގަ ނޑުމެން ޢާއްމުކޮށް މި ފޮލޯކުރާ އުސޫލަކީ ކުދިންގެ އުމުރު 11 އަހަރަށްވުރެ ކުޑައިއްޔާ އެމީހަކަށް
އިސްކަން ލިބޭގޮތަށް. އެހެންވީމާ، 11 އަހަރުވީމާ އަޅުގަ ނޑުމެން ޤަބޫލުކުރަނީ 11 އަހަރުވީ މީހާއަށް ހަމަ
އަމިއްލައަށް ފެމިލީއެ އް ނޫނީ ދިރިއުޅުމެއް ފައްޓަން ފުރުޞަތު ވެސް އެބަ ލިބޭ. އެހެންވީމާ، އެގޮތުން އެންމެ ނީޑީ
މީހުން ބަލާއިރުގައި އެމީހާގެ ދަރިން ވީހާ ވެސް ޅަކޮށް ތިބިއްޔާ އެމީހާއަށް އެމީހާގެ ދަރިން ބަލަންޖެހޭނެތީއާ އެއްކޮށް
ކައިރީގައި ގެންގުޅެންޖެހޭނެއޭ. އެހެންވީމާ، އެ ވިސްނުމުން 11 އަހަރުން ދަށުގެ ދަރިންނަށް ޕޮއިންޓް ލިބޭގޮތަށް
އަޅުގަ ނޑުމެން ފޮލޯކުރަނީ. ދެން އެހެންނަމަވެސް ތި ވިދާޅުވިހެން 11 އަހަރުން މަތީގެ ދަރިން ތިބެ އެ ދަރިންނަށް
ދަރިން ލިބި މިހެން ގޮސް ޙަޤީޤަތުގައި ހަމަ ނިކަމެތި ގޮތެއްގައި އުޅޭ ފަރާތްތައް އުޅޭ. ސަރުކާރުގެ ވިސްނުމަކީ
އެފަރާތްތަކަށް ވެސް އެހެނިހެން މަޝްރޫޢުތަކުގެ ތެރެއިން ވިޔަސް ބޯހިޔާވަހިކަން ލިބޭނެ ގޮތްގޮތް ހޯދައިދިނުން. މި
22 ރޯހައުސްގެ ތެރެއިން އެކަން ހަމަނުޖެހުނު ނަމަވެސް އަޅުގަ ނޑުމެން އިތުރަށް އަދި އައްޑޫ ސިޓީގައި ވެސް
ހިންގާނެ މަޝްރޫޢުތައް. އެހެންވީމާ، އެ މަޝްރޫޢުތަކުގައި އަޅުގަ ނޑުމެން ހަމަ އެކަހަލަ ފަރާތްތަކަށް އިސްކަންދީގެން
އަޅުގަ ނޑުމެން ހަމަ ކުރިއަށް ގެންދާނަން. ޝުކުރިއްޔާ. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) އާދެ! އެމީހާއަށް ތިވިދާޅުވީ ސީދާ ކޮން

މީހެއް ކަމާއި އެމީހާގެ މަޢުލޫމާތުތައް އަޅުގަ ނޑުމެން ޗެކްކޮށްލާފައި ސީދާ މައިންބަފައިންނަށް ގޯތި ލިބިފައިވޭތޯ،
މައިންބަފައިންގެ ގޯތި އޮތްތޯ އަޅުގަ ނޑުމެން ސީދާ ޖަވާބު ދޭނަން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަ ނޑަށް ހީވަނީ އެއާ ބެހޭގޮތުން އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް ޖަވާބު އައިސްފައި އެބައޮތް. ދެން އެހެންވީމާ، ޝަރީފަށް އެ
މަޢުލޫމާތު އަޅުގަ ނޑުމެން އެ މަޢުލޫމާތުތައް މިނިސްޓަރަށް އަރުވާނަން. މިހާރު އަޅުގަ ނޑުމެން އަތުގައި އެބައޮތް
އޭތި. އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑު ދެން ފުރުޞަތު އަރުވާނަން ދަނގެތި ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިލްހާމަށް.
ދަނގެތި ދާއިރާގެ މެންބަރު އިލްހާމް އަޙްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ވަޒީރު. ދެން ވަރަށް ރަނގަޅަށް ސާފުވެއްޖެ މިހާރު ވަރަށް ބޮޑަށް ތި ބޭފުޅުން
މަސައްކަތް ކުރައްވައިގެން މި ކަންތައްތައް ޙައްލުކުރުމަށް ޓަކައި ބޮޑެތި ފިޔަވަޅުތަކެއް އެޅުއްވިކަން އަޅުގަ ނޑު
ޤަބޫލުކުރަން. މި ފުރުޞަތުގައި ހަމަ ރެކޯޑަށް ޓަކައި ދަންނަވާލަން ހައުސިން މިނިސްޓްރީއަކީ މިއަދު ޙަޤީޤަތުގައި
ރާއްޖޭގައި އެންމެ ރަނގަޅަށް ހިނގާ މިނިސްޓްރީކަން އަޅުގަ ނޑު ފާހަގަކޮށްލަން. އަޅުގަ ނޑުގެ ޕޮއިންޓް އޮފް ވިއުއިން
އަޅުގަ ނޑު މިދަންނަވަނީ. މިހާތަނަށް ކޮމިޓްމަންޓާ އެއްކޮށް އެންމެ ރަނގަޅަށް މަސައްކަތްކުރާ މިނިސްޓްރީއަކީ
ހައުސިން މިނިސްޓްރީ. އެ މިނިސްޓްރީ އަށް ބޮޑެތި ޗޭންޖްތަކެއް އައިސްގެންކަން އަޅުގަ ނޑު ޤަބޫލުކުރަން.
ޚާއްޞަކޮށް ޑރ.މުޢިއް ޒު ވަޑައިގަތް ފަހުން. އެހެންވީމާ، އެމަނިކުފާނަށް ޚާއްޞަ ޝުކުރެއް ރައްދުކުރަން. މި
ފުރުޞަތުގައި ހަމަ ރެކޯޑަށް ޓަކައި ދަންނަވާލީ. ދެން އަނެއް ކަމަކީ އަޅުގަ ނޑުގެ ސުވާލަކީ އަތޮޅުތަކުން
ޢަމަލުކުރަންޖެހޭ ޕޮއިންޓް ދޭ އުސޫލާއި މިކަންތައް ކުރާއިރުގައި ތި ބޭފުޅުންގެ ސޭއެއް ގެ އޮވެގެން ނުވަތަ ތި
ބޭފުޅުންގެ ގައިޑްލައިނެއްތޯ އެ ބޭފުޅުން ފޮލޯކުރަންޖެހެނީ؟ މިއީ އެއް ސުވާލަކީ. ތި ބޭފުޅުން އެ ގައިޑްލައިން
ފޮނުވަންތޯ އަތޮޅު ތެރެއަށް ޚާއްޞަ ހަދާފައި އޮންނަ ގައިޑްލައިނެއް ނޫނީ މިދެންނެވީ ޕޮއިންޓް ދޭނެ އުސޫލެއް
ފޮނުވަންތޯ؟ ދެވަނަ ސުވާލަކީ، ޙާލަތަށް އަންނަ ބަދަލު. ދެންމެ މިހާރު ވިދާޅުވެއްޖެ ވަޒީރު ވިދާޅުވެއްޖެ
ސްޓަޑީކޮށްފައޭ. މިހާރު ވަރަށް ބޮޑަށް ސްޓަޑީކުރައްވަމޭ ޕޮއިންޓް ދޭ އުސޫލު ވެސް. އެހެންނަމަވެސް ޙާލަތަށް ބަދަލު
އަންނާނެ ކަންނޭނގެ ކޮންމެ ސިކްސް މަންތުން ވަން އިޔަރއިން. ދެން އަޅުގަ ނޑަކަށް ނޭނގެ އެހެން ދަންނަވާކަށް.
މީގައި ޢިލްމީ ބޭފުޅުންނަށް ކަންނޭނގެ. ޙާލަތު ބަދަލުވަމުން އަންނާނީ ކަންކަން ބަދަލުވަމުން އަންނަ ގޮތަށް.
ކިހާވަރަކަށް ސްޓަޑީ ކުރައްވަންތޯ. ސްޓަޑީކުރައްވާފައިތޯ ކޮންމެ ފަހަރަކު ވެސް ޕޮއިންޓް، މިދެންނެވީ ފްލެޓްތައް
ދޫކުރައްވާއިރު ހުޅުމާލެއިން ތަންތަން ދޫކުރައްވާއިރު ކިހާވަރަކަށް ސްޓަޑީ ކޮށްލައްވަންތޯ ޙާލަތު ބަދަލުވެއްޖެއޭ މިހާރު.

އެހެންވީމާ، މިވެނި ޕޮއިންޓަކީ ވެސް މުހިއްމު ޕޮއިންޓުތަކޭ. މިވަރަށް ކިހާވަރަކަށް ސްޓްޑީ ކުރައްވަންތޯ. މި ދެ
ސުވާލު އަޅުގަ ނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުންވަނީ. ޝުކުރިއްޔާ ވަރަށް ބޮޑަށް.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ވަޒީރު.
މިނިސްޓަރ އޮފް ހައުސިންގ އެންޑް އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރ ޑރ.މުޙައްމަދު މުޢިއްޒު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! އަޅުގަ ނޑުމެން ފްލެޓު ދޭއިރުގައި ހަމަ އަތޮޅު ތެރޭގައި ފްލެޓު ދޫކުރުމުގައި ވެސް އަޅުގަ ނޑުމެން
މިނިސްޓްރީން ކަ ނޑައަޅާ އުސޫލަކަށް ރަށު ކައުންސިލްތަކުންނާއި ސިޓީ ކައުނސިލްތަކުން ވެސް ފްލެޓު ދޫކުރާނީ.
އަޅުގަ ނޑުމެން ކަ ނޑައަޅާފައި ނޫނީ އަޅުގަ ނޑުމެންނާ މަޝްވަރާކޮށްފައި ޕޮއިންޓު ދޭ ގޮތް ވެސް އަދި ޝަރުތުތައް
ވެސް ކަ ނޑައަޅަނީ. އަދި ކަ ނޑައަޅާފައި އިޢުލާންކޮށްގެން، އިޢުލާންކުރާއިރު ބޭނުންކުރާ ފޯމު ވެސް އަޅުގަ ނޑުމެންނާ
ޑިސްކަސްކޮށްފައި ހަމަ ނިންމަނީ. އަދި ލިބޭ އެޕްލިކޭޝަން ފޯމުތައް އިވެލުއޭޓުކޮށްފައި ވަގުތީ ލިސްޓު ހަދައި އެ
ވަގުތީ ލިސްޓަށް ޝަކުވާ ހުށަހަޅަން ފުރުޞަތު ދީގެން ލިބޭ ޝަކުވާތަކާ އެއްގޮތަށް ލިސްޓު ފައިނަލްކޮށްފައި ފައިނަލް
ލިސްޓު އިޢުލާނުކުރުމުގެ ކުރިން ވެސް މިނިސްޓްރީއާ ޑިސްކަސްކުރާނެ. އެހެންވީމާ ، ޖުމްލަ ހުރިހާ މަރުޙަލާއެއްގައި
މިނިސްޓްރީގެ އިންވޯލްމަންޓު ނޫނީ ބައިވެރިވުން އޮވެގެން މި ގެދޮރުގެ ކަންތައްތައް ކުރިއަށް ދާނީ. ދެން ތި ވިދާޅުވި
ދެވަނަ ކަންތަކުގައި އަޅުގަ ނޑުމެން ޙާލަތު ދިރާސާކުރަން. ޙަޤީޤަތުގައި ނިމިގެންދިޔަ ފެށިވަހި ޕްރޮގްރާމުގައި އެކަހަލަ
ކަމެއް ނެތް ކުރެވިފައެއް. އެ ޕްރޮގްރާމްގެ ބައި ހިމެނިފައެއް ނެތް. އެހެންނަމަވެސް އަޅުގަ ނޑުމެން އެއަށް
ރިޢާޔަތްކޮށް އަޅުގަ ނޑުމެން ނިންމާފައި މި ވަނީ މިފަހަރު އަޅުގަ ނޑުމެން ފްލެޓުތައް ޙަވާލުކުރާއިރު ފައިނަލް ލިސްޓް
އިޢުލާންކުރާނީ ކޮންމެގޮތެއް ވިޔަސް ހުރިހާ ގެތަތަކަށް ވެސް ޒިޔާރަތްކުރުމަށްފަހުއޭ. މިސާލަކަށް އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް
ލިބުނީ 16666 ހާސް ފޯމް. އެހެންވެއްޖެއްޔާ 16666 ފޯމު ވެސް ވެރިފައި ކުރަން އަޅުގަ ނޑުމެން ހަމަ ފިޒިކަލީ އެ
ތަންތަނަށް ގޮއްސަ ބަލާނަމޭ. ބޮޑު ޚަރަދެއް ހިނގިޔަސް ނޫނިއްޔާ ގިނަ ބަޔަކު އިންވޯލްކުރަން ޖެހުނަސް
އަޅުގަ ނޑުމެން އެކަން ރައްޔިތުންގެ އިތުބާރަށް ޓަކައި އެކަން އެގޮތަށް ކުރިއަށް ގެންދާނަން. ދެން މިހާރު މި ހުށަހަޅާ
ފޯމުތައް އަޅުގަ ނޑުމެން ހަމަ ދެން އަންނަ ޕްރޮސެސްއަކަށް ދެން އަންނަ ފަހަރަކަށް ވެސް ބޭނުންކުރެވޭ ގޮތަށް
އެންޓަރ ކޮށްގެން މި ކުރި އަށް ގެންދަނީ. އެހެންނަމަވެސް މިސާލަކަށް މިހާރު މި ފޯމު ހުށަހަޅާ މީހާގެ ދަރިންގެ
އަދަދު ފަހުން މިސާލަކަށް ދެން ހުޅުވާލާ ފުރުޞަތުގައި ބަދަލުވެދާނެ. އެހެން އަންނަ ޙާލަތަށް އަންނަ ބަދަލުތަކަށް
އަޅުގަ ނޑުމެން ދެން އަންނަ ފަހަރު އެ ފުރުޞަތު ދޭނަމޭ އެ ބަދަލު ހުށަހަޅަން. އެހެންވީމާ، މިހާރު މި ހުށަހަޅާ ފޯމާ
އެ މަޢުލޫމާތު އުސޫލެއް ގޮތުން އިތުރަށް ހުށަހަޅަން ނުޖެހުނަސް ވެސް ޙާލަތަށް އަންނަ ބަދަލުތަކަށް ފުރުޞަތު

ދޭނަމޭ އެ މަޢުލޫމާތު ހުށަހަޅަން ދެން އަންނަ ފުރުޞަތެއްގައި ވެސް. އެހެންވީމާ، ކުރިން މި ވީގޮތަކީ ވެށިފަހި
ޕޮރޮގްރާމުގައި ހުށަހެޅި އެއްވެސް މަޢުލޫމާތެއް އަޅުގަ ނޑުމެންނަކަށް މިފަހަރު ބޭނުންކުރެވޭ ގޮތަކަށް ނޫން ހުރީ. އެހާ
ވެރިފައި ކުރެވޭ ގޮތަކަށް ނޫން އެ އެއްޗެހި ގިނައިން ހުރީކީ. ވަރަށް ގިނަ އިން ފޮޓޯ ކޮޕީތަކާ އެއްޗެހި ވެސް ހުށަހެޅޭ
ގޮތަށް ހުރޭ. އެ އެއްޗެހި ތަތްގަ ނޑު ޖަހާކަށް ވެސް ނުޖެހޭ. ސޮއިކުރާކަށް ވެސް، ހެކިވެރިން ސޮއިކުރާކަށް ވެސް
ނުހުރޭ. އެހެންނަމަވެސް އަޅުގަ ނޑުމެން ހުރިހާ ކަމެއް ވެސް މިފަހަރު މިހިރީ ރަނގަޅުކޮށްފަ. ހެކިންތައް ވެސް ޖެހޭ
ކޮންމެ އެއްޗެއްގަ އި ސޮއިކުރަން. ވެރިފައިކޮށްދޭން ޖެހޭ. އެހެންވީމާ، ރަސްމީ އިދާރާ އަކުން ތަތްގަ ނޑު ޖަހަންޖެހޭ.
މިހެން ގޮސް ވަރަށް ބޮޑަށް ޔަޤީންކުރެވިގެން މިފަހަރު ކަންތައްތަކެއް ކުރެވިފައި މިހިރީ. އެހެންވީމާ، އެ އެއްޗެހި
ބޭނުންކުރާ ގޮތަށް ނިންމީ. މިހާރު ޑޭޓަރ ބޭސްއެއް ވެސް ތައްޔާރުކުރެވެމުން އެ ދަނީ. ހަމަ ކޮންމެ މީހެއްގެ
މައުލޫމާތު ވެސް އެންޓަރ ކުރެވިގެން ބެލެހެއްޓިގެން ދާނެ. ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އެއާ ގުޅުން ހުރި ސުވާލެއް.
ދަނގެތީ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިލްހާމް އަޙްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ސުވާލު ދެންނެވުނު ގޮތުން އަޅުގަ ނޑަށް ހީވަނީ އަޅުގަ ނޑު ދެންނެވި އެއްޗެއް ވަޒީރަ ށް ފަހުމްނުވީ ކަންނޭނގޭ،
އަޅުގަ ނޑު ދެންނެވުނު. އަޅުގަ ނޑުގެ މިސްޓޭކެއް އެއީ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ބޭނުންކުރެއްވީ އެއް މިނިޓު އިނގޭތޯ. އެހެންވީމާ، އަދި ވަގުތު އެބަ އޮތް. ކޮށްލެވިދާނެ ސުވާލު
ސާފުނުވަންޏާ.
ދަނގެތީ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިލްހާމް އަޙްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! އަޅުގަ ނޑުގެ ސުވާލަކީ، ވަޒީރު އަޅުގަ ނޑުގެ ސުވާލަކީ، ސްޓަޑީއޭ މި ދެންނެވީ އެއްކަލަ ޕޮއިންޓު ދޭ އުސޫލު.
ވަރަށް ބޮޑަށް ސޮރީ އެހެން ނުދެންނެވުނީމަ އޭރު އެހެންވެގެން. ޕޮއިންޓު ދޭ އުސޫލަކީ ޙާލަތަކީ ބައްލަވަމުންދާ
އެއް ޗެކޭ. މިސާލަކަށް ނިކަމެތި ޙާލަތާއި ބައެއް ކަހަލަ ކަންތައްތައް އައުމުގެ ސަބަބުން ޕޮއިންޓު ދޭ އުސޫލު
ކަ ނޑައެޅުމަށް ޓަކައި މިސާލަކަށް، މީގައި އައިޑިއާ އަކީ އަޅުގަ ނޑު އެއް މިނިޓު ބޭނުންކޮށްލާނަން މީގައި ހަމަ
ވަޒީރުގެ މަޢުލޫމާތަށް ޓަކައި. މިދެންނެވީ ތި ބޭފުޅުން ސްޓަޑީ ކުރައްވައޭ މިދެންނެވީ މިސާލަކަށް މި ކަންކަމުގައި

މުޖުތަމަޢު ތެރޭގައި އުޅޭ ތަފާތު ފަންތި ގިންތީގެ މީހުން ގެނެސްގެން ކޮބައިތޯ ޕޮއިންޓު ދޭނެ އުސޫލަކީ މި
އެއްޗެހިތައް ބަލައި އިވެލުއޭޓު ކޮށްފައި ދެން އެއީ މާކްސްދޭނެ ޝީޓުކަމަށް ނިންމައި މިގޮތަށް ސްޓަޑީ ކުރައްވަންތޯ.
އަސްލު މިއީ އަޅުގަ ނޑުގެ ސުވާލަކީ. އެކަމަކު ދެންނެވުނު ގޮތް ގޯހީ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ވަޒީރު.
މިނިސްޓަރ އޮފް ހައުސިންގ އެންޑް އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރ ޑރ.މުޙައްމަދު މުޢިއްޒު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަދެ! ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ. އާދެ! ހަމަ ތި ފާހަގަކުރެއްވި ގޮތަށް އިނގޭތޯ އަޅުގަ ނޑުމެން މި ފަހަރު މިކަން
ކުރިއަށް ގޮސްފަ އި ވަނީ. އިޖުތިމާޢީ ދާއިރާގައި މަސައްކަތްކުރާ ތަފާތު އެކި ފަރާތް، އެކި ދާއިރާތަކުގެ އެކި
ފަރާތްތައް ގެނެސް އަޅުގަ ނޑުމެން ކޮމިޓީ އެއް އުފައްދައިގެން ވަރަށް ގިނަ ދުވަހު މަސައްކަތްކޮށްގެން ސްކީމެއް
ތައްޔާރުކުރީ. އަދި އާންމުންނަށް ވެސް ހުޅުވާލައިގެން އާން މުންގެ ކޮމެންޓްސް ވެސް ހޯދައި ވަރަށް ވަރަށް ބޮޑެތި
ދިރާސާތައް ކުރެވުނު. ކޮށްފައި ދެން ސޯޝަލް ކައުންސިލުގަ އި ވެސް މަޝްވަރާކުރެވިގެން ނިންމީ. އަޅުގަ ނޑުމެން
ބޭނުންވަނީ ފަންނީ އެކިއެކި ފަ ރާތްތަކުގެ އިންވޯލްމަންޓާ އެކީގައި އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ޕްރޮގްރާމްތައް ކުރިއަށް ގެންދަން.
އެހެންނަމަވެސް ބަދަލުތައް ގެނެވޭނެ. މުސްތަޤްބަލުގައި ވެސް ބަދަލު ގެނެވޭނެ. އަޅުގަ ނޑުމެން ފުރަތަމަ މި އިސްކަން
މި ދެނީ އެންމެ އިޖުތިމާޢީ ގޮތުން ނިކަމެތި، އެންމެ ސޯޝަލީ ނީޑެޑު ފަރާތްތަކަށް. އެހެންނަމަވެސް ހައުސިން
ބޭނުންވާނެ މެދު ފަންތީގެ ފަރާތްތަކަށް ވެސް އަދި އެއަށްވުރެ މަތީ ފަރާތްތަކަށް ވެސް ހައުސިންގ ބޭނުންވާނެ.
އެހެންވީމާ، މުސްތަޤްބަލުގައި އަޅުގަ ނޑުމެން ހަމަ ކްރައިޓީރިއާތަކަށް ވެސް ބަދަލުކުރެވި ތަފާތު ސްކީމްތަކުގައި ތަފާތު
ކްރައިޓީރިއާ ހުންނާނެ. މި ވަގުތުގެ ސްކީމުގެ އެންމެ ސޯޝަލީ ނީޑެޑު ފަރާތްތަކަށް ޚާއްޞަކުރެވިފައި އޮތް
ސްކީމެއް.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މޫސާ ނިޒާރު.
ކެޔޮދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މޫސާ ނިޒާރު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ޝުކުރިއް ޔާ ޢިއްޒަތްތެރި މުޤައްރިރު އަދި ވަޒީރަށް ވެސް އަޅުގަ ނޑު ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރުދަންނަވަން.
ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިލްހާމް ވެސް ފާހަގަކުރެއްވި ފަދައިން ހައުސިން މިނިސްޓްރީގެ ފަރާތުން ކުރައްވަމުން ގެންދާ

މަސައްކަތަކީ އަޅުގަ ނޑުމެން ވެސް ހަމަ ވަރަށް ޝުކުރުވެރިކަމާ އެކު ފާހަގަކުރާ ކަންތައްތަކެއް. ދެން އަޅުގަ ނޑު
ޤަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި ރާއްޖޭގައި މި ދެންމެ ތި ވިދާޅުވިހެން އިޖުތިމާޢީ ބޯހިޔާވަހިކަން ފޯރުކޮށްދިނުމުގެ މަސައްކަތަކީ
މިއީ ވަރަށް ބޮޑަށް އަޅުގަ ނޑުމެން ވަރަށް ހަލުވި މިނެއްގައި ކުރިއަށް ގެންދަންޖެހޭ މަސައްކަތެއް. އެއީ ރާއްޖޭގައި
އިޖުތިމާޢީ ގޮތުން އުފެދިފައި މިހުރި ބަލިމަޑުކަން އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް ޙައްލުކުރުމުގައި ވެސް މި މަސައްކަތުގެ ދައުރު
ވަރަށް ބޮޑުވާނެ. އަޅުގަ ނޑުމެން ނިކަމެތި ހާލުގައި ތޮތްޖެހިގެން އުޅޭނެ ގޮތެއް ނެތިގެން މިހެން އުޅުމުގެ ސަބަބުން
އަޅުގަ ނޑުމެން ޤައުމުގެ ޕްރޮޑަކްޓިވިޓީ، އުފެއްދުންތެރިކަން ވެސް ދަށްވެ އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ޙާލަތު ނިކަމެތިވެގެން މި
ދަނީ. ދަށްވަމުން އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑުގެ މި މައްސަލައާ ގުޅިގެން ފުރަތަމަ ކޮށްލަން ބޭނުންވާ ސުވާލަކީ
މިނިސްޓްރީން މި އިޖުތިމާޢީ ބޯހިޔާވަހިކަން ފޯރިކޮށްދިނުމުގެ ގޮތުން ގެންގުޅުއްވަނީ ޤައުމީ ފެންވަރުގެ މިންގަ ނޑެއްތޯ
ނޫނިއްޔާ އަތޮޅުތައް ރަށްތައް ތަފާތު ކުރެވޭ މިންގަ ނޑެއްތޯ. އެއީ ދެން އަޅުގަ ނޑުގެ އެއް ސުވާލު. ދެން އަނެއް
ސުވާލަކީ ދެންމެ އެކަމަކު މިނިސްޓަރުގެ ވާހަކަފުޅުގައި އަޅުގަ ނޑު ދެން ކުރަން އޮތް ސުވާލަށް ކޮންމެވެސް ވަރެއްގެ
ޖަވާބެއް ދެއްވައިފި. އެއީ ޙަޤީޤަތުގައި އަޅުގަ ނޑަށް ވެސް މަޢުލޫމާތު ލިބިފައިވާ ގޮތުގައި ކުއްޔަށް ހިފައިގެން އުޅޭ
އުޅުމަށް މާކްސް މަދުވޭ. މިސާލަކަށް މާލޭގައި ރަށްވެހިން ގޮތުގައި އުޅޭ ބޭފުޅުން އެބަ އުޅޭ ވަރަށް ގިނަ
ޒަމާންވަންދެން ކުއްޔަށް ވަރަށް ގިނަ ދަރިން ވެސް ގޮވައިގެން. އެހެންނަމަވެސް އޭނަ ކުއްޔަށް އުޅޭ ގޮތާއި އަދި އުޅޭ
ފެންވަރުގެ ސަބަބުން އޭނަ އަށް މާކްސް މި ދަނީ މަދުވަމުން. އޭގެ މާނަ އަކީ އޭނަ އަބަދު ވެސް ދެން ކުއްޔަށޭ
އުޅެންވީ. އެ އް މާނަ އެއް ބުނަންޏާ. އެހެންވީމާ، އެއީ އަޅުގަ ނޑަށް ހީވަނީ ދެކޮޅުޖެހޭ ގޮތެއް ނޫން ކަންނޭނގޭ.
އެހެންވީމާ، މި ކުއްޔަށް އުޅެން އޭނައަށް ލާރިކޮޅެއް ލިބިގެން އެ ކުއްޔަށް އުޅެނީ އެހެން ގޮތެއް ނެތީމަ. އެހެންވީމާ،
ދެންމެ އެކަމަކު މިނިސްޓަރު އެއަށް ކޮންމެވެސް ވަރެއްގެ އިޝާރާތްކުރައްވައިފި. އަޅުގަ ނޑު ޤަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި
އެކަހަލަ ސްކީމްތަކެއް އަވަހަށް އުފެއްދުން ވަރަށް މުހިންމު. އަޅުގަ ނޑުގެ އަނެއް ސުވާލަކީ ޤައުމުގައި މި ނީޑު އޮތީ
ކިހާވަރަކަށްތޯ އަދި މިނިސްޓަރު ވިސްނުންފުޅުގައި މި ޤައުމީ އިޖުތިމާޢީ ބޯހިޔާވަހިކަމުގެ މައްސަލަ އަށް ކިހާ
ދުވަހެއްގެ ތެރޭގައި ޙައްލު ހޯދޭނެތޯ. ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ވަޒީރު.
މިނިސްޓަރ އޮފް ހައުސިންގ އެންޑް އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރ ޑރ.މުޙައްމަދު މުޢިއްޒު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ. އާދެ! އަޅުގަ ނޑުމެންގެ މި ގެދޮރުވެރިކުރުމުގެ ޕްރޮގްރާމަކީ ހަމަ ޤައުމީ
ފެންވަރުގައި އަޅުގަ ނޑުމެން ގެންދާ ސްކީމެއް. މި ސްކީމުގައި އެކިއެކި ބައިތައް އެހެންނަމަވެސް ހިމެނިގެންދޭ. މާލެ

ސަރަޙައްދުގައި ހިންގާ ވަކި ސްކީމެއް މިހާރު މިނިސްޓްރީން މި ފޯމު ދޫކޮށްގެން ކުރިއަށް މި ގެންދަނީ. އެއީ
ހުޅުމާލޭގައި ފްލެޓުތަކެއް އެޅުން. އަޅައިގެން އެ ފްލެޓުތައް ދޫކުރުމުގެ ސްކީމް. އެހެންވީމާ ، މާލެ ސަރަޙައްދަށް ވަކި
ކްރައިޓީރިއާ އެއް އެބަ ގެންގުޅޭ މާލެ ތޮއްޖެހިފައި އޮތީ މާލޭގައި މީހުން ދިރިއުޅޭ ޙާލަތުގެ، ޙާލަތަށް ރިޢާޔަތް ވަކި
ގޮތަކަށް ޕޮއިންޓު އެބަ ދެވޭ. ދެން މީގައި މި ހިމެނެނީ އަތޮޅު ތެރޭގައި ހިންގާ ހައުންސިން މަޝްރޫޢު. އަތޮޅު
ތެރޭގައި ޢާއްމު އުސޫލަކުން ޢާއްމު ގޮތެއްގައި މަދު ދިމަދިމާލެއްގައި ނޫނިއްޔާ އެހާ ބޮޑަށް ތޮއްޖެހިފައެއް ނޫން
އޮންނަނީކީ އެއް. އެހެންވީމާ، ޢާއްމު ގޮތެއްގައި އަތޮޅު ތެރޭގައި އަޅުގަ ނޑުމެން މި ގެންގުޅޭ ކްރައިޓީރިއާތަކަށް
ޕްއިންޓުދޭ ގޮތް ކޮންމެވެސް ވަރަކަށް ތަފާތުވާނެ. އެހެންނަމަވެސް އޭގައި ވެސް އަޅުގަ ނޑުމެން ބަލަން އެމީހެއްގެ
ދަރިންގެ ނިސްބަތާއި ގޯތިގެދޮރުގެ ނިސްބަތާއި މި ހުރިހާ ކަމަކަށް ވެސް ބެލިގެން ދޭ. އެހެންނަމަވެސް މާލެހާ
ސްޓިކްޓުކޮށެއް އެކަމަކަށް ނުބެލޭނެ. ދެން އަޅުގަ ނޑުމެން އެބަ ހިންގަން އަދި އަތޮޅު ތެރޭގައި ފްލެޓު އަޅާފައި މީހުން
ބަދަލުކުރުމުގެ ޕްރޮގްރާމްތައް ވެސް. އެއީ އަދި މުޅިން އެހެން ގޮތަކަށް ހިނގާ ކަމެއް. އެއް ރަށުން އަނެއް ރަށަށް
މީހުން ބަދަލުކޮށް އެ ރަށެއްގައި މީހުން ދިރިއުޅޭ ހާލަތުން އެމީހުން ސަލާމަތްކޮށް އެއަށްވުރެ ރަނގަޅު ހާލަތަކަށް
މީހުން ބަދަލުކުރުމުގެ ސްކީމެއް ވެސް އެބަ ހިންގޭ. އެހެންވީމަ، މި ހުރިހާ އެއްޗެހި ވެސް މިއީ ގެދޮރުވެރިކުރުމުގެ
ސިޔާސަތުގެ ތެރެއިން ހިނގާ ކަންތައްތައް. އެހެންވީމާ، ޖުމްލަގޮތެއްގައި ޤައުމީ ފެންވަރުގައި މި ސިޔާސަތު
ކަ ނޑައެޅިފައި މިވަނީ. ހައުސިންގ ނީޑް، މުޅި ރާއްޖެ އަށް ހައުސިންގ ނީޑް އުސޫލެއްގެ ގޮތުން އެބައޮތް
އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް އެސަސް ކުރެވިފަ. އެހެންނަމަވެސް އަޅުގަ ނޑުމެން ސައިންޓިފިކް ލެވަލެއްގައި ކޮންޓިނުއަސްލީ
އަބަދު ވެސް ހަދަމުންދާނެ އެސަސްމަންޓެއް އެއީ އަޅުގަ ނޑުމެން މިއަހަރު ވެސް މިއަންނަ އަހަރު ވެސް ބަޖެޓު ގައި
ވެސް އަޅުގަ ނޑުމެން ހައުސިންގ ނީޑް އެސަސްމަންޓް ރިވައިޒްކޮށް ހެދުމަށް ހަމަ އަނެއްކާ ވެސް އެބަ ހިމަނަން.
އެހެންވީމާ، އެއީ ހަމަ ރާއްޖޭގެ ހާލަތު ބަދަލުވާވަރަކަށް އަބަދު ވެސް އެ އެސަސްމަންޓް ހަދަންޖެހޭނެ. އެހެންވީމާ،
އެގޮތަށް އެކަން ކުރިއަށް ދާނެ. ދެން ފާހަގަކުރެއްވި ގޮތަށް ދެން އަޅުގަ ނޑު ކުރިން ދިން ޖަވާބުގައި ވެސް
ފާހަގަކުރެއްވި ފަދައިން ހައުސިން އަކީ އެކިއެކި ފަންތީގެ ފަރާތްތަކަށް ވެސް ބޭނުންވާނެ އެއްޗެއް ، ގެދޮރުވެރިކަމަކީ.
އެހެންވީމާ، މީޑިޔަމް ޓު ހައި އެންޑް ހައުސިން އަކީ ވެސް ހަމަ ސަރުކާރުން އިސްކަން ދޭނެ ކަމެއް.
އެހެންނަމަވެސް މިވަގުތު މި ހިންގޭ މަޝްރޫޢަކީ ބޮޑަށް ހަމަ ސޯޝަލް ލެވަލްގައި ހިންގޭ އެއްޗެއް ކަމަށް،
އަޅުގަ ނޑުމެން ހަމަ ވީހާ ވެސް އަވަހަކަށް މަސައްކަތް ކުރާނަން މެދު ފަންތީގެ ޢާއްމުކޮށް މި އޮފީސްތަކުގަޔާއި
ޕްރައިވެޓް ސެކްޓަރގެ އެކިއެކި މެދު ފަންތީގެ އެ އާމްދަނީ ލިބޭ ލެވަލް ލެވަލްގައި އުޅޭ އެހެންނަމަވެސް ތަންތަން
ކުއްޔަށް ހިފައިގެން އުޅޭ ފަރާތްތަކަށް ވެސް ފުރުޞަތު ލިބޭ ކަހަލަ ހައުސިން ސްކީމްތަކެއް ވެސް ތަޢާރުފުކުރަން
މަސައްކަތް ކުރާނަން. ޝުކުރިއްޔާ.

(ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު)
ތުލުސްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ވަޙީދު އިބްރާހީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި މުޤައްރިރު. އާދެ! އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ހީވާގި ހައު ސިން މިނިސްޓަރާއި އަދި ހައުސިންގ
މިނިސްޓަރުގެ އެ އޮފީހުގެ ސީނިއަރ ލެވަލްގެ ހުރިހާ ބޭފުޅުން ވަރަށް ބޮޑަށް މަރުޙަބާ ދަންނަވައި ޝުކުރު
ދަންނަވަން މަޢުލޫމާތު ދެއްވަން ވަޑައިގެންނެވީތީވެ. އަޅުގަ ނޑުގެ ސުވާލުތަކުގެ ތެރެއިން ސުވާލެއް ކަންނޭނގެ މީގައި
ބޮޑަށް މުހިންމީ. އަޅުގަ ނޑުމެން މި ކޮމިޓީއަށް އަސްލު މުހިންމުވެގެންދިޔަ އިޝޫއެއްގެ ގޮތުގައި އަޅުގަ ނޑަށް
ފާހަގަކުރެވުނީ އޭގެ ކުރީ ދުވަހު ބަހުސް ކުރެވުނުއިރުގައި ވަކި ފަރާތްތަކެއް އޭނަ އެ އެއްޗެއް ނުލިބުމުގެ ސަބަބުން
އޭނަ އަށް ދަތިތަކެއް ކުރިމަތިވެ އޭނަގެ ދަރީންތަކެއް ބިކަވާ މައްސަލައެއް ގޮތުގައި އަސްލު އިޝޫއެއްގެ ގޮތުގައި
ޖުމްލަ ނެގިގެން މިދިޔައީ. އޭނަ ބަލާކަށް ބޭނުމެއް ނުވޭ ވާހަކައަކީ އިތުރު ގޮތެއް އޭނަ ދަރީން ތިބީތީވެ ދަރީން ތިބީ
11 އަހަރުން މަތިވެފަ. އެކަމަކު ޝަރުތުތައް ކަ ނޑައެޅިފައި ދިޔައިރުގައި 11 އަހަރުން މަތީގެ މީހަކަށްމެ ކޮންމެ
މީހަކަށް ކުރިމަތިލުމުގެ ފުރުޞަތު އެބަ ލިބޭ. އެހެންވީމާ، އޭނަ ދަރީން ކުރެން ކޮންމެ މީހަކަށް ކުރިމަތިލުމުގެ
ފުރުޞަތު އެބަ ލިބޭ. ދެން އަނެއްކާ ވެސް އެ ދަރީން ކުރިމަތިލައިފިއްޔާ ދެން ހުރި ޝަރުތުތަކަށް ފެތޭތޯ އެބަ
ބަލަން އެބަޖެހޭ. ދެން އެ ޝަރުތުތައް ފުރިހަމަވޭތޯ ނުވޭތޯ އެ އެއް ނޭނގެ. މީގައި ޝަރުތުތައް ކަ ނޑައެޅިފައި
ހުރިއިރުގައި އަޅުގަ ނޑަށް އެބަހުރި ބައެއް ކަހަލަ ފާހަގަކުރެވޭ ކަންތައްތަކެއް. މިސާލަކަށް އަޅުގަ ނޑު ބޮޑަށް ބަލަމުން
ގެންދާނީ ވަކި ކުލައަ ކަށް ފިކުރަކަށް ބަލައިގެނެއް ނޫން. ކޮންމެ ރައްޔިތަކަށްމެ ލިބުން ޙައްޤު އެއްޗެއް އެއީ
ލިބެންވާނެ އެއްޗެއްގެ ގޮތުގަ. އަޅުގަ ނޑުމެން ޖުމްހޫރިއްޔާ ޤާނޫނުއަސާސީގައި މި ބަޔާން ކޮށްފައި މިއޮންނަ
ގޮތުގެމަތިން އަސާސީ ޙައްޤުތަކުގެ ތެރެއިން ކޮންމެ މީހަކަށްމެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 46 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގަ އި އެބަ
ބަޔާންކުރޭ މުދާ ހޯދުމާއި، މިލްކު ކުރުމާއި، ވާރުތަކުރުމާއި، ދިނުމާއި، މުދަލުން މުޢާމަލާތު ކުރުމުގެ ޙައްޤު ކޮންމެ
ރައްޔިތަކަށްމެ ލިބިގެންވޭ. ވަކި މީހަކު އިސްތިސްނާ ކޮށްފައެއް ނެތް. ދެން އެއަށް ފަހުގައި އެބައޮތް ހަމަ އެ މާއްދާގެ
(ރ)ގައި މީހަކު ކުރި ކުށެއްގެ ބަދަލުގައި އެ މީހެއްގެ މުދާ ދައުލަތުން ހިފައިގެނެއް ނުވާނޭ. އޭގެ މާނަ އަޅުގަ ނޑަށް
މި ފާހަގަކުރެވެނީ އެއްވެސް މީހަކު ކުށެއް ކުރުމުގެ ސަބަބުނެއް އޭނަ އަށް ކަންކަމަށް ނުވަތަ އޭނަ އަށް މުދާ
ހޯދުމަށް ނުވަތަ އޭނަ ގެދޮރު ހޯދުމަށް އެއްވެސް ކަހަލަ ހުރަހެއް އެޅިގެނެއް ނުވާނެ. އެހެންނަމަވެސް ފޯމްގައި
އެބައޮތް ޖިނާޢީ ކުށެއް ތަންފީޛު ކުރަމުންދާ މީހެއް ކަމުގައި ނުވުން. ދެން މި ތަންކޮޅަކީ އަޅުގަ ނޑު
ޤަބޫލުކުރާގޮތުގައި މިހެން ޒަމާނަށް ނުވަތަ ވަގުތަށް ނުވަތަ ހާލަތަށް އަންނަ ބަދަލަކާ ގުޅިގެން ބަދަލު އަންނަންޖެހޭނެ
ކަންތައްތަކެއް ކަމަށް އަޅުގަ ނޑަށް ޤަބޫލުކުރެވެނީ. ދެން އަޅުގަ ނޑަށް ފާހަގަކުރެވުނީ ދިވެހިރާއްޖޭގައި މީހުން ދިރިއުޅޭ
ކޮންމެ ރަށެއްގައިމެ ވަޒަންވެރިވުމާއި އެ ރަށުން އަނެއް ރަށަށް ހިޖުރަކުރުމުގެ ހައްޤު ކޮންމެ ރައްޔިތަކަށް ލިބިގެން

ވާހިނދު މީނައަކީ ވެސް ވަޒަންވެރިއެއް ގޮތުގައި އެ ރަށުގައި ހުންނަ މީހެއް. އެކަމަކު ވަޒަނެއް ނެތް.
ވަޒަންވެރިންނަކީ ކޮބައިތޯ ވަޒަންވެރިވުމަކީ ކޮބައިތޯ އަސްލު އަޅުގަ ނޑު ދެކޭގޮތުން ވެއްޖިއްޔާ މިނިސްޓްރީން އަސްލު
ވަރަށް ބޮޑަށް ދިރާސާކޮށްލައްވާ ބައްލަވަން އެބަޖެހޭ. ހަމަ އެހެންމެ 41 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގައި އެ ރަށުގައި
ދިރިއުޅޭ މީހުންނަށް ލިބޭ އެންމެހައި ޚިދުމަތްތަކާއި އިމްތިޔާޒްތައް ހަމަހަމަކަމާއެކު ލިބުމުގެ ޙައްޤު އެ ރަށުގައި
ވަޒަންވެރިވާ ކޮންމެ ރައްޔިތަކަށްމެ ލިބިގެންވޭ. މީގައި އަޅުގަ ނޑުގެ ސުވާލަކީ މި ކަންތައްތައް މިހެން ހުންނައިރުގައި
މިފަދަ މީހަކަށް މިފަދަ ގޮތެއް ދިމާވެގެންދާ ހާލަތުގައި ހަމައެކަނި އުސޫލަށް ބައްލަވާފައި ނިންމާވާލައްވަނީތޯއޭ ނުވަތަ
މީނައަކީ މި ދަރީން ތިބި ދަރީންނަށް ވެސް ދަރީންގެ ، އޭނަގެ ދަރީން 11 އަހަރުވެފައި ތިބިތީ ދަރީންގެ ދަރީންނެއް
ނެތް މިސާލަކަށް. މީނަގެ ތިބީ ހަތަރު ދަރީން. އެ ހަތަރު ދަރީންނަށް 11 އަހަރު ފުރިއްޖެ. އެހެންވުމުގެ ސަބަބުން
މިކަން ވެއްޖޭ. އެހެންވީމާ، މިހެން ބަދަލުވުމުގެ ސަބަބުން ގެއްލުންތަކެއްވާތީވެ މި ކަންތައްތަކާ ދޭތެރޭގައި
މިނިސްޓްރީން ކުރިއަށް އޮތް ތަނުން ބައްލަވާނަންތޯ؟ ދެވަނަ ސުވާލަކީ ހަމަ ވަރަށް ކުރުކޮށް ދަންނަވާލާނަން.
މިސާލަކަށް މީހަކު ގޯއްޗެއް މިފަދަ އުސޫލަކުން ބަލައިގަނެފައި ބައެއްފަހަރު އެބަހުރި ބަހާލެވިގެން، މީގައި ވެސް
އެބަހުރި ބަހައިލެވޭ ވިހި އަހަރަށް ބަހާލައިގެން ކޮންމެ މަހަކު 1666 ރުފިޔާ ކަމަށް. އެހެންނަމަވެސް ހަމަ ޔަޤީނުން
ވެސް އަޅުގަ ނޑަށް އިނގޭ އެއްޗަކީ ހުޅުމާލޭގައި ގޯތި ދިނުމުގައި ވެސް އެބަހުރި އެއީ ވަރަށް ފާޅުކޮށް އިނގޭ ގޮތަށް
އިޢުލާންކުރިއިރުގައި ވެސް ޝަރުތުތައް ކަ ނޑައެޅިއިރުގައި ވެސް އަދި ހުރިހާ ކަމެއް ކުރިއިރު ވެސް މިއޮންނަނީ 16
އަހަރު ދުވަހަށް ބަހާލައިގެން ދެވޭ ގޯތިތަކެއް އެބަހުރި. އެ ބަހާލެވޭނޭކަން އިޢުލާންކޮށްފައި އޮތީ. އެއްވެސް މީހަކަށް
ލޯނެއް ނުދޭ އެހެންނަމަވެސް ލޯނެއް ދިން ކަމަށް ހަދާފައި އިންޓްރެސްޓް އެބަ ނެގެމުން އެބަދޭ. މިއީ ވަރަށް ބޮޑު
އިޝޫއަކަށްވެގެންދޭ. މި އިންޓްރަސްޓް ލޯނެއް ނުދޭ ލޯނަކަށް ކިހިނެއް ވެގެންތޯއޭ އަސްލުގައި އިންޓްރަސްޓް ނެގެމުން
މިދަނީ. މިއީ ދެވަނަ ސުވާލު.
މިނިސްޓަރ އޮފް ހައުސިންގ އެންޑް އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރ ޑރ.މުޙައްމަދު މުޢިއްޒު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ކުރެއްވި ސުވާލަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރު ދަންނަވަން. އާދެ! ތި ފާހަގަކުރެއްވި ކަންކަން
އަޅުގަ ނޑު ހަމަ އެ ކަންކަމަށް ރިޢާޔަތްކުރާނަން މުސްތަޤުބަލުގައި މި ޝަރުތުތައް ކަ ނޑައެޅުމަށް އަދި ފޯމް
ހުށަހެޅުމުގައި ހުށަހަޅަންޖެހޭ ކަންކަމަށް ބަލާއިރުގައި މިސާލަކަށް ތި ވިދާޅުވި ފަދައިން ޖިނާޢީ ކުށެއް ކޮށްފައި ނުވާނެ
ކަމަށް އޮންނަންޖެހޭ އޮތުމާ އެކަންކަމަށް އަޅުގަ ނޑުމެން އިތުރަށް ޑިސްކަސްކުރާނަން. އާދެ! ޢާއްމު އުސޫލަކުން
އެމީހާ އެ ރަށެއްގައި ދިރިއުޅުން އެއީ ވަރަށް ހަމަ ޝަރުތުތަކުގެ ތެރެއިން ހިމެނިގެން އަންނަ ކަމެއް.
އެހެންނަމަވެސް ޚާއްޞަ ހާލަތްތައް ދިމާވެގެން ހަމަ އުޅޭނެ އެއްވެސް ތަނެއް ނެތި ބަލަހައްޓަމުން ކައުންސިލުން
ނޫނީ ރަށު ކައުންސިލުން ބަލަހައްޓަމުންދާ ފަރާތެއް ކަމުގައި ވާނަމަ ވަރަށް ނިކަމަތި ގޮތެއްގައި އިތުރު އެއްވެސް

ގޮތެއް ނެތިގެންދާ ފަރާތްތައް އެބަ ހަމަ މި ކޭސްގައި ވެސް މި ޕްރޮޖެކްޓްގައި ވެސް އެކަހަލަ ކޭސް އެ އް އެބަ
ދިމާވޭ. ދިމާވެގެން ހަމަ އަތޮޅު ކައުންސިލު، އައްޑޫ ސިޓީ ކައުންސިލުންނާއި އަދި އެކިއެކި ފަރާތްތަކުން
އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް މިކަން ހުށަހަޅައިގެން ޚާއްޞަ ގޮތަކަށް ބެލިގެން އޭގެ ތެރެއިން އެއް ފަރާތަށްވަނީ ފްލެޓް
ކަ ނޑައެޅިފަ. އެހެންކަމުން އަޅުގަ ނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުންވަނީ މި ކަ ނޑައެޅިފައި އޮންނަ ޕޮއިންޓް ދިނުމުގެ
ސްކީމުގެ ތެރެއިން އެކަންޏެއް ނޫނޭ ހަމައެކަނި މި ގެދޮރުވެރިކަން ލިބޭނެ އުސޫލުތައް އޮންނަނީ. ރާއްޖެއަށް
ގާއިމުވެފައި އެބަހުރޭ މި އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ގޮތުން ކަންކަން ބަލަންޖެހޭ ފަރާތްތަކާއި އަދި އެހެނިހެން ގޮތްގޮތުން
ވެސް ކަންކަން ބަލަންޖެހޭނެ ފަރާތްތައް. އެހެންވީމާ، އެކިއެކި ފަރާތްތަކުގެ އިންވޯލްމަންޓާ އެކީގައި
އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް ތަފާތު ގޮތްތަށް ހޯދިދާނެ އެންމެ އަރޖެންޓްކޮށް އެންމެ ނިކަމެތި ގޮތެއްގައި ދިރިއުޅޭ ފަރާތްތަކަށް
މި ގެދޮރުވެރިކަން ހޯދޭނެ ގޮތްގޮތް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑު ދަންނަވާނީ ތި ވިދާޅުވި ފަރާތަށް ވެސް އަދި ނޫނީ
އެހެން ފަރާތްތަކަށް ވެސް ފުރުޞަތު އެބަ އޮތޭ އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް މި ހަމަ ކުރިއަށް އޮތް ތާނގައި އިސްކަންދީގެން
ބޯހިޔާވެހިކަން ފޯރުކޮށްދޭން. ދެން ދެވަނަ ސުވާލުގެ ޖަވާބުގައި މި މަހުން މަހަށް ދައްކަމުންދާ އަދަދުގެ އިތުރަށް
އިންޓްރެސްޓް އަރާ ގޮތަށް މި ކުރީގައި އަޅުގަ ނޑުމެން ގެންގުޅޭ މޮޑަލަކީ. އެހެންނަމަވެސް އަޅުގަ ނޑުމެން މިހާރު މި
ފްލޯކުރަމުން މިދަނީ އިސްލާމިކް ފައިނޭންސް މޮޑަލެއް. އިސްލާމިކް ފައިނޭންސް މޮޑަލެއްގައި އިންނަ ގޮތުން އިންނަނީ
ފިކްސް އެމައުންޓެއް އޭގައި އިންޓްރެސްޓެއް ނުއެއް ހިމެނޭ. އެހެންނަމަވެސް އިސްލާމިކް ފައިނޭންސްގެ ތެރޭގައި
ހުންނާނެ އިތުރު އެހެނިހެން މި ފެކްޓަރސްތައް. އެހެންނަމަވެސް އިންޓްރެސް ޓެއް ނާރާނެ. އެހެންވީމާ، މި ސީދާ
އިންޓްރެސްޓް އަރާނެ ކަމަށް ވިދާޅުވީ ނޫނިއްޔާ އެކަމަށް ކުރެއްވި ސުވާލު ގައި އަޅުގަ ނޑު ދަންނަވާނީ އިންޓްރެސްޓެއް
މިހާރު ކުރިއަށްގެންދާ އެއްވެސް ސްކީމެއްގައި ނުނަގާނަމޭ މަހުން މަހަށް ދައްކާ އަދަދުގެ އިތުރަކަށެއް.
ތުލުސްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ވަޙީދު އިބްރާހީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަ ނޑު ދަންނަވާނީ ކަމެއްގެ ނިމުން ޤާނޫނީ ގޮތުން ސިއްކަ ޖެހިގެންދާ ދަ ނޑިވަޅެއްގައި ފަހުން ހެދޭ
ޢަމަލުކުރަންޖެހޭ ގަވާއިދެއް އޮތް ކަމަށް ވަންޏާ ކުރީގެ އެއްޗެހި ޓައްކިޔާފައި، ޓައްކިޔާފައި އެބައާދޭ އޭގެ ލުއިތަކެއް.
ޤާނޫނު ވެސް ބުނަނީ ފަހުން ހެދޭ އެއްޗަކުން ލުއި ލިބިއްޖެ ކަމުގައިވަނީނަމަ އެ ލުއި އެ ބަޔަކަށް ލިބެންޖެހޭނެ
ކަމަށް ޤާނޫނުތަކުން ބުނަމުންދަނީ އަބަދު ވެސް. އަޅުގަ ނޑުގެ ސުވާލަކީ މިސާލަކަށް، އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ތެރެއިން
ނުވަތަ ތި ބޭފުޅުންގެ ތެރެއިން ކޮންމެ ވެސް ބޭފުޅަކު ހުޅުމާލެއިން ގޯއްޗެއް ގަތީ ބިޑްކޮށްގެން. ގަތުމަށްފަހުގައި އޭތި
އެއްބަސްވުމެއް މި ހެދެނީ އިޢުލާންކުރަނީ ވެސް ހަމަ އެ ޝަރުތުތަކަކާ އެކީގައި 16 އަހަރު ދުވަހަށް ބަހާލެވިގެން
މިވެނިވަރެއް މިވެނިވަރެއް އޮންނާނެ ކަމަށް ޑައުންޕޭމަންޓް މިހެންމިހެން ކަމަށް އޮވެފަ. އެހެންނަމަވެސް އެގްރީމެންޓް
ހެދިގެން ޕޭމަންޓް ބަލައިގަންނަމުން އަންނައިރުގައި މިއޮންނަނީ މި އިންޓްރެސްޓް ވަރަށް ބޮޑަށް އައިސް ލޯނެއް

ދޫކުރި ކަމަށް ހަދާފަ. އެކަމަކު އެ ލޯނެއް ނުއެ އް ދޭ. ލޯނެއް ދިންނަމަ ގެ އެއްކޮށް ހައުސިންނަށް ދައްކާފައި އެ ލޯނު
އެއްކޮށް އަދާކޮށްލެވި ވެސް ދާނެ. އެކަމަކު މީތި އިންނަނީ ލޯނެއް ދިން ކަމަށް ހަދާފައި އެކަމަކު ލޯނެއް ނުއެއް ލިބޭ.
އެ ލޯނުގެ މައްޗަށް ބޭސްކޮށްގެން އަސްލު އިންޓްރެސްޓް ނަގަމުން މިދަނީ. ޙުސައިން، 16 އަހަރު ދުވަހަށް ބަހާލާފައި
ތިބި މީހުންނަށް އަދިވެސް އެދަނީ އޭތި ނެގުމުން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑުގެ ސުވާލަކީ ނުދޭ ލޯނެއް ދިން ކަމަށް
ހެދިގެން އެދެން ކުރީގައި މި ފަހަރެއްގައި އެކަށީގެންވޭ އެއްކަލަ ވަކި ސަރުކާރުގެ ބޮލުގައި އަޅުވާކަށެއް ނޫން.
އެހެންނަމަވެސް ކުރީގައި އެކަން މި ތަންކޮޅެއް ރައީސް ނަޝީދުގެ ދައުރު ގައި މިބުނާ ކަމެއް ހިނގައި ގެން ދިޔައީ.
އެހެންނަމަވެސް ވަކި ދައުރެއްގެ ބޮލުގައި އަޅުވާކަށް މީތި ނުޖެހޭ ކަންނޭނގޭ ޙައްޤުތަކެއް މީހަކަށް ލިބިގެންދާއިރު.
އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑު މި ސުވާލު ދެންނެވި ކަމަކީ އަދިވެސް އެބައޮތޭ އޭތި އެބަ ހިނގަމުންދޭ. އެ އިންޓްރެސްޓް
އެގޮތަށް ނެގެމުން އެބަދޭ 16 އަހަރަށް ދުވަހަށް ބަހާލެވިގެން. އިޢުލާނެއްގައި ވެސް ނެތް. ޝަރުތުތަކުގައި ވެސް
ނެތް. އެހެންނަމަވެސް އެގްރީމެންޓް ކުރެވިގެން އައިއިރުގަ އި މި ލޯނެއް ދިން ކަމަށް ހަދާފައި އެހެންނަމަވެސް ލޯނެއް
ނުއެއް ދެއްވާ. އެ އިންޓްރެސްޓް ނެގެމުން އެބަދޭ. އެއަށް ސަމާލުކަމެއް ދެއްވާ އެކަން ވީގޮތަށް ބައްލަވައި ދެއްވާ
އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް ޖަވާބެއް ދެއްވާނެ ކަމަށް އުންމީދުކުރަން. ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! މިނިސްޓަރު އަޅުގަ ނޑު ހީވަނީ އެއަށް ޖަވާބު ދެއްވައިފިން މިހާރު. ދެން ހަމަ އެއް ސު ވާލެއް ތަކުރާރުވަނީ.
ދެން އަޅުގަ ނޑު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ ރޮޒައިނާ އާދަމަށް.
އައްޑޫ މީދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ރޮޒައިނާ އާދަމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
މި އަޅުގަ ނޑަށް މަޢުލޫމާތު ލިބިފައި އޮތް ގޮތުން މި ގޯތި ދޫކުރުމުގަޔާ އި ފްލެޓް ދޫކުރުމުގެ އެއްޗެހީގައި ތި ބޭފުޅުން
ގޭ، ވާހަކައަކީ މައިންބަފައިންގެ ގޯތި ގެދޮރުހުރުން...
(ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު)
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މިނިސްޓަރުގެ ޖަވާބު ރޮޒޭއަށް ދެއްވުމުގައި ފަހުން މި ވައްޑޭ ކުރެއްވި ސުވާލުތަކުގެ ތެރެއިން ސުވާލަކަށް ޖަވާބެއް
ނުދައްވާ. އެއަށް އިތުރު އެއްޗެއް ކޮށްލައް ވަން އޮތިއްޔާ އެ ވެސް ކޮށްލައްވާ.

މިނިސްޓަރ އޮފް ހައުސިންގ އެންޑް އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރ ޑރ.މުޙައްމަދު މުޢިއްޒު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ. އާދެ! ތި ފާހަގަކުރެއްވި ފަދައިން ދެމަފިރިންކުރެ މީހެއްގެ ގޯއްޗެއް 066 އަކަފޫޓް ހަމަވާވަރުގެ
ތަންކޮޅެއް އޮންނަންޏާ ނޫނީ އެއަށްވުރެ ބޮޑުކޮށް އޮންނަންޏާ މިހާރު އޮންނަ ގަވާއިދުގައި މި އޮންނަ ގޮތުން ވިއްޔާ
ފުރުޞަތެއް ނޯވޭ. ދެން އަޅުގަ ނޑުމެން ހަމަ ވަރަށް ބޮޑަށް މިހާރު ތިކަމާ މަޝްވަރާކުރަމުން އެބަދަން. ހަމަ އެއަށް
ލުއެއް ދިނުމާ ބެހޭ ގޮތުން. އުސޫލެއްގެ ގޮތުން އެ ލުއި ދެވިދާނެ. ދިމާވާ މައްސަލައަކީ އަޅުގަ ނޑު ހަމަ ކުރިން
ވެސް ދެންނެވި ފަދައިން އަޅުގަ ނޑުމެން އިސްކަން އެބަ ދޭންޖެހޭ އެންމެ ބޮޑަށް މި ވަގުތަށް ގެދޮރުވެރިކަން ބޭނުންވާ
ފަރާތްތަކަށް. މިހާރު މިސާލަކަށް ތި ފާހަގަކުރެއްވި ގޮތަށް ދެމަފިރިންކުރެ މީހެއްގެ އޮތީ ގޯއްޗެއް ނޫނިއްޔާމު މި
ފްލެޓެއް ލިބިފައި މިލްކުވެފަ. އެހެން އޮތް މީހާއަށްތޯ އެކަހަލަ ތަންކޮޅެއް ވެސް ދެމަފިރިންކުރެ މީހެއްގެ ނެތް
މީހާއަށްތޯ އިސްކަންދޭނީ މި ވަގުތު. އެކަހަލަ އިޝޫއެއް މިހާރު މި އުޅެނީ. އެހެންވީމާ، އެންމެ އިސްކަންދޭނީ
މިވަގުތު މި ދެމަފިރިންކުރެ މީހެއްގެ ވެސް ތަންކޮޅެއް ނެތް މީހާއަށް ކަމަށް އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް ޤަބޫލުކުރެވެނީ.
ދީފައި ދެން އަންނަ މަރުޙަލާގައި ދެން އަންނަ ފުރުޞަތެއްގައި އަޅުގަ ނޑުމެން މިކަމަށް ވެސް ލުއިދީގެން ދެމަފިރިން
ކުރެ މީހެއްގެ ވެސް 066 ފޫޓެއް ހަމަވާ ތަންކޮޅެއް އޮތަސް ވެސް އެމީހާއަށް ވެސް އެކަމުގައި ފުރުޞަތު ލިބޭ ގޮތް
ހެދުން އެ އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ވެސް ވިސްނުމަކީ. އެ ލުއި މުސްތަޤްބަލުގައި ދިނުން. އެހެންނަމަވެސް މިވަގުތު
އަޅުގަ ނޑުމެން ހަމަ މި ލިމިޓޭޝަން މި ގަވާއިދު މިއޮތް ގޮތަށް ބައިންދައިގެން މި ވަގުތު ކުރިއަށް މިދަނީ
އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ވިސްނުމުގައި ވެސް އޮތީ ހަމަ ތި ވިދާޅުވި ފަދައިން އެ ސޯޝަލީ އެކި ފަހަރު ހަމަ އެ ދިމާވާ
މައްސަލަތަކުގެ ދެމަފިރިންގެ ދޭތެރޭގައި މައްސަލަ ޖެހިގެން ވިޔަސް ވަކިވެގެންދާ ވަގުތު އައިމަ އެމީހާ
ބޯހިޔާވެހިކަމުން މަހުރޫމްވެގެން އެބަދޭ. ހަމަ އެކަމަށް ވެސް ރިޢާޔަތްކޮށް އެ ލުއި ދީ ތަނަވަސްކޮށްލަން
އަޅުގަ ނޑުމެން ބޭނުންވޭ. އެހެންނަމަވެސް މި ވަގުތަށް ހަމައެކަނި ލިމިޓްކޮށްފައި މިއޮތީ މިހާރު މި ހިންގޭ ސްކީމްގައި
އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް އެންމެ ބޮޑަށް ހަމަ އެ ހާލަތުގައި ތިބި މީހުންނަށްވުރެ އެއްވެސް ގޮތަކުން ދެމަފިރިންކުރެ މީހަކަށް
ގޯއްޗެއްގެ ތަންކޮޅެއް ވެސް ލިބެން ނެތް މީހުންނަށް އިސްކަންދިނުމުގެ ގޮތުން. ދެން މައިންބަފައިންގެ ތެރެއިން ވެސް
އަޅުގަ ނޑުމެން މިހާރު މި ސްކީމްގައި ހަމައެކަނި ގޯއްޗަކަށް ނޫން ބަލަނީކީއެއް. މި ފްލަޓަކުން ބައެއް 1666
އަކަފޫޓަށްވުރެ ބޮޑަކުން މި ފްލެޓް ބައެއް އޮންނަ ކަމުގަ އި ވިޔަސް. ކޮންމެހެން މިހާރަކު ނޯންނާނެ ގޯއްޗެއްގެ
ގޮތަކަށް ވެސް. އެހެންވީމާ، ފްލެޓަކުން ތަނަކުން ލިބެން އޮތަސް އަޅުގަ ނޑުމެން އެއަށް ޕޮއިންޓް ދިނުމުގައި
ތަފާތުތަކެއް އެބަ ގެންނަން ކުރިއާ ޚިލާފަށް. އެހެންވީމާ، ކުރިއާ ޚިލާފަށް ވަރަށް ގިނަ ގޮތްގޮތުން މީތި ބެލިފައި މި
މަންބަފައިންގެ ފަރާތުން ވިޔަސް ދެމަފިރިންގެ ފަރާތުން ވިޔަސް ތަނެއް ލިބިފައި ނޫނިއްޔާ އެ ލިބެން އޮތަސް ވެސް
އެމީހުން މި ފަހަރު ޕޮއިންޓް ލިބުމުގައި މި ދަށްވާނެ. އެހެންނަމަވެސް ކުރިމަތިލެވޭނެ. ފޯމު ވެސް ހުށަހެޅޭނެ.
ޝަރުތު ވެސް ހަމަވާނެ. އެހެންނަމަވެސް ޕޮއިންޓް ލިބުމުގައި އެމީހާއަށްވުރެ އިސްކަންދެވޭނެ އެއްވެސް ގޮތަކުން

ތަނެއް ނެތް މީހާއަށް ނޫނީ އެއްވެސް ތަނަކުން ތަނެއް ލިބެން ނެތް މީހާއަށް. އެއީ ހަމައެކަނި ތަފާތަކީ.
އަޅުގަ ނޑުމެން އެއްގޮތަކަށް ވެސް ދެކޮޅެއް ނޫން ތި ވިދާޅުވި އާގިއުމަންޓަކަށް. އެއީ ހަމަ ޙަޤީޤަތުގައި ވެސް
މުސްތަޤްބަލުގައި އަޅުގަ ނޑުމެން ފުރުޞަތުދޭންޖެހޭނެ ކަމެއް. ގަވާއިދަށް ވެސް އިޞްލާޙު ގެނެވެންވާނެ ކަމެއް.
ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ރޮޒޭ އިންޓްރެކްޓްކޮށްލައްވަން.
އައްޑޫ މީދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ރޮޒައިނާ އާދަމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަ ނޑު ހިތަށް އެރީ މި... (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) މި ޕްރައިވެޓައިޒް ކުރެވަމުންތާ ދާނީ. އެކަމަކު އަޅުގަ ނޑު
މިދަންނަވާ ވާހަކައަކީ... މި ތިބޭފުޅުން އެ ޕްރައިވެޓައިޒް ކުރުއްވާ ވާހަކަ މުޅިން ކެންސަލްވާ ގޮތެއް އޮންނާނެތޯ
އެހެން ވާ ކަމަށް ވަންޏާ. ދެން އަނެއް ކަމަކީ މިހާރު ގަވާއިދުގައި މި އޮންނަނީ ހަސޭތަކަ އަކަފޫޓްގެ ވާހަކަ ދެއްތޯ.
ހަސަތޭކަ އަކަފޫޓަކީ ޙަޤީޤަތުގައި ދިރިއުޅެން ބަލަލާއިރުގައި ވަރަށް ކުޑަ ތަންކޮޅެއް. ދެމަފިރިއަކަށާއި އެންމެ
ކުއްޖަކަށް ކިރިޔާ 066 އަކަފޫޓުގެ ތަންކޮޅެއްގައި ނޭވާލައިގެން ދިރިއުޅެވޭނީ. ދެ ކުދިން ހަމަވާއިރަށް ހަސަތޭކަ
އަކަފޫޓްގެ އެތަނެއްގައި އަސްލު އުޅުމަކީ ހަމަ އެއީ ވަރަށް ދަތިކަމެއް. އެހެންވީމާ، އެ ހަސަތޭކަ އަކަފޫޓާ ދޭތެރޭގައި
ތި ބޭފުޅުން އެއްވެސް ވަރަކަށް ނުވިސްނަވަންތޯ އޭތި ބޮޑުކުރާކަށް. މިސާލަކަށް ޢާއިލާ ބޮޑިއްޔާމު އެއަށްވުރެ ބޮޑު
އަދަދަކަށް ކޮމްޕެއަރކުރައްވަން އެބަ ޖެހިލައްވާ ކަންނޭނގޭ. މިސާލަކަށް ދެތިން ކުދިން ގޮވައިގެން އުޅޭ މީހެއްގެ
ހަސަތޭކަ އަކަފޫޓްގެ ތަންކޮޅެއް އޮތިއްޔާމު، އެއް ކުއްޖަކު ގޮވައި ގެން އުޅޭ ހަސަތޭކަ އަކަފޫޓްގެ ތަންކޮޅެއް އޮތް
މީހަކާ ތަފާތުވާނެ. އަދި ހަމަ ހަސަތޭކަ އަކަފޫޓު އޮތިއްޔާމު ހަމަ އޭޒް އަ ރޫލް އެމީހަކަށް ނުލިބުމަކީ އެއީ
އަޅުގަ ނޑަށް ހީވަނީ ހަމަ ވިސްނާލަންޖެހިފައި އޮތް ކަމެއް ހެން. އެއީ އެ ހަސަތޭކަ އަކަފޫޓްގައި މިދެންނެވިހެން 0
ކުދިން ގޮވައި ގެން އުޅޭ މީހުން ވެސް އެބައުޅޭ. އެއަށްވުރެ ގިނަ މީހުން އުޅޭތަން ވެސް އެބައާދޭ. އެހެންވީމާ، އެހެން
ވާކަމަށް ވަންޏާމު އެ ހަސަތޭކަ އަކަފޫޓު އެއީ ސްޓޭންޑަޑް ހަމަ ނަންބަރެއް ގޮތަށް ބާއްވާނީތޯ ނޫނީ
ސާކަމްސްޓެންޝަލް ނަންބަރެއްގެ ގޮތަށް އޭތި ޔޫސް ކުރެވޭނެ ގޮތަކަށް ތި ބޭފުޅުން ގަވާއިދު ބަދަލުކުރައްވަން
ވިސްނަވަންތޯ؟
މިނިސްޓަރ އޮފް ހައުސިންގ އެންޑް އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރ ޑރ.މުޙައްމަދު މުޢިއްޒު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ. އަޅުގަ ނޑުމެން މިހާރު މި ޕްރަޔޮރަޓައިޒް ކުރުމުގައި މި ބަލަނީ އެގޮތަށް. ދެން މީގައި އެބައޮވޭ
ދެއްތޯ ހަމައެކަނި ގޯތިގެދޮރު ގެ ބައެއް ނޫން. ދަރިންގެ ބަޔާއި އަދި ދިރިއުޅުމުގެ ހާލަތަށް. އެހެންވީމާ، އެހެން
ކަންކަމުން ޕޮއިންޓް އެމީހާއަށް ލިބުމުގެ ފުރުޞަތު މިހާރު އޮންނާނެ. ދެން އެހެންނަމަވެސް ތި ވިދާޅުވި ގޮތަށް 066
އަކަފޫޓް މިހާރު ގަވާއިދުގައި އެހެން އިނީމަ އަޅުގަ ނޑުމެން މި ގަވާއިދު އިޞްލާޙުކުރަން މިވަގުތު އަޅުގަ ނޑުމެން
ޑިސްކަސްކޮށްފައި ވެސް މި ޕްރޮގްރާމަށް އެ އިޞްލާޙު ނުގެނެސް މުސްތަޤްބަލުގައި އަޅުގަ ނޑުމެން އެ
ފްލެކްސިބަލްކޮށްލަން. އެހެންނަމަވެސް ތި ވިދާޅުވިހެން 066 އަކަފޫޓަކީ ވަރަށް ކުޑަ ތަންކޮޅެއް ޙަޤީޤަތުގައި. އެ
ތަންކޮޅުގައި މާގިނަ، ގިނަ މީހުންނަކަށް ނުވެސް އުޅެވޭނެ. ހަމަ ވަރަށް ކުޑަކުޑަ ތަންކޮޅެއް އެއީ. އެހެންކަމުން އެއީ
އަޅުގަ ނޑުމެން ވިސްނުމުގައި ހުރި އިޞްލާޙެއް ގެނެސްގެން ހަމަ ކުރިއަށް އޮތް ތާނގައި އެއަށް ފްލެކްސިބިލިޓީ
ދޭން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑުމެން ތި ކަމަށް އިތުރަށް ރިޢާޔަތްކޮށް އިތުރަށް މަސައްކަތް ވެސް ކުރާނަން ކުރިއަށް
އޮތް ތާނގަ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ވައްޑޭ ތި ކޮށްލެވި ސުވާލަށް އިތުރުކޮށްލަވާނެ އެއްޗެއް އެބައޮތްތޯ؟
މިނިސްޓަރ އޮފް ހައުސިންގ އެންޑް އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރ ޑރ.މުޙައްމަދު މުޢިއްޒު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! އެ ސުވާލުގެ ޖަވާބު އަޅުގަ ނޑު ހަމަ ދަންނަވާނީ އަޅުގަ ނޑުމެން މިހާރު މި ހިންގާ ސްކީމްގައި އިސްލާމިކް
ފައިނޭންސް މޮޑަލުން ގެންދަވަނީ. ދެން ހުޅުމާލޭގައި އެޗް.ޑީ.ސީގެ ފަރާތުން ގެންދާ މަޝްރޫޢުތަކުގައި ފްލެޓްގެ އަގު،
މިހާރު ފްލެޓްގެ އަގު އަދާކުރުމުގެ ގޮތުން އެހެން ގޮތަށް ބުނަންޏާ އިންސްޓޯލްމަންޓް އެއްޗެއް ދައްކާއިރު މީހަކު
އެއަށް އިތުރު އެއްޗެއް ލައިގެން އެ ދިގު މު އްދަތަށް ދައްކާ އުސޫލު ދެން ކުރު ގޮތަކަށް ބުންނަންޏާ އޭގެ މޯޑަލަކީ.
އެގޮތުން އެއްޗެއް އިތުރަށް ދައްކަންޖެހިދާނެ. އެހެންވީމާ، މި އެއްފަހަރާ ދައްކާއިރުގައި ދައްކަންޖެހެނީ ކުޑަ އެއް ޗެއް.
އެހެންނަމަވެސް ދިގު މުއްދަތަކަށް ބަހާލާއިރުގައި ނިމިގެންދާއިރުގައި އޮންނާނީ އަސްލު އަގަށްވުރެ އިތުރަށް
ދެއްކިފައޭ. އެ މޮޑަލޭ އޭގެ ތެރެއަށް އެ އަންނަނީ އަޅުގަ ނޑަށް ޤަބޫލުކުރެވޭ ގޮތުގައި.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި މިނިސްޓަރު. ދެން އަޅުގަ ނޑު ފުރު ޞަތު އަރުވަނީ ޖަޢުފަރަށް.
އުނގޫފާރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޖަޢުފަރު ދާއޫދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ މުޤައްރިރު. އަޅުގަ ނޑަށް ހީވަނީ މިއަދު މިހާ ހިސާބަށް މި ޖަލްސާ މި ދެމިގެން އައިމަ
ގާތްގަ ނޑަކަށް އަޅުގަ ނޑުމެން ކުރަން ހުރި ހުރިހާ ސުވާލުތަކަކަށް މިނިސްޓަރު ޖަވާބު ދެއްވައިފިހެން. އަޅުގަ ނޑު
ހަމަ ވެސް ދަންނަވާލަން އޮތް ދެތިން ވާހަކަ އެހެން ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ ސުވާލުތަކާއި ގުޅިގެން ވެސް
ސާފުވެއްޖެ. ދެން އަޅުގަ ނޑު ހަމަ ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރު އަދާކުރަން ބޭނުންވޭ ހައުސިން މިނިސްޓްރީގެ ވަރަށް ބޮޑު
މެންޑޭޓަކާ އެއްކޮށް މަނިކުފާނު ވަރަށް ރަނގަޅަށް ރާއްޖޭގެ ހަމަ ހުރިހާ އެންމެންނަށް ހަމަހަމަ ގޮތެއްގައި ޚިދުމަތްތައް
އެބަ ދެއްވާ. އަޅުގަ ނޑުމެން އެކަން އެބަ ޤަބޫލުކުރަން. ދެން އެހެންނަމަވެސް ދާދިފަހުން އަޅުގަ ނޑަށް ކުރިމަތިވި
ކަމަކާ ގުޅިގެން ހިތަށް އެރި ހަމަ ސުވާލެއް ދަންނަވާލާނަމޭ. އޭގެ ތެރެއިން އެއީ މާލޭގެ ރަށްވެއްސެއް އަޅުގަ ނޑު
ދަންނަ ބޭފުޅެއް. ދެން އެ ބޭފުޅާގެ ހާލަތު ދިމާވެފައި އޮތް ގޮތުން މަނިކުފާނުގެ މިނިސްޓްރީގެ ކަމާ ބެހޭ ވެރިޔަކާ
ބައްދަލުކޮށްލައި އޭނައަށް ދިމާވެފައިވާ ކަންތައްތައް ހިއްސާކޮށްލެވޭނެ ގޮތެއް ހަދާލަދިނުމަށް އެދުނީ. ދެން އަޅުގަ ނޑު
ސްޓޭޓް މިނިސްޓަރ ޙަސަނަށް ދަންނަވާލައި ގެން ވަރަށް ރަނގަޅު އިނގޭތޯ ހަމަ ފުރުޞަތު ވަރަށް އަވަހަށް
ދެއްވައިގެން އެކަން ސާފުކޮށްދެއްވީމަ އޭނާ ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރުކުރި އެކަމަށް ޓަކައި އިނގޭތޯ. އެހެންނަމަވެސް އެ
މަޢުލޫމާތު އެފަދަ އެހެން މީހަކަށް ލިބިގެން އަނެއްކާ ވެސް އެ ވާހަކަ ދެއްކި. ދެން އަޅުގަ ނޑު ހިތަށް މިއަރަނީ
މިކަހަލަ ވަރަށް ގިނަ މީހުންތަކެއް އުޅެދާނެ. އެ ބޭފުޅުންނަށް ދިރިއުޅުމުގައި މި ހައުސިންއާ ގުޅިގެން ދިމާވެފައި ހުރި
ކަންތައްތައް ، އަޅުގަ ނޑު ކުރިން މި އިޝާރާތްކުރި މީހާއަކީ ގާތްގަ ނޑަކަށް 1 ފިރިހެން ދަރިންގެ މަންމައެއް. އޭނަގެ
ފިރިމީހާއަކީ ރައީސް މައުމޫނުގެ ސަރުކާރުގައި 16 ވަރަކަށް އަހަރުވަންދެން؛ މިއީ ހައިރާންކުރަނިވި ވާހަކައެއް. 16
ވަރަކަށް އަހަރުވަންދެން ގެދޮރަކަށް އެދި ދުވާލަކު ސިޓީއެއް ރައީސް އޮފީހަށް ފޮނުވަމުން ގެންދިޔަ މީހެއް އިނގޭތޯ.
އެހެންނަމަވެސް އަދި މިހާތަނަށް ވެސް އަދި އެއްވެސް ދިމާލަކުން ހައުސިންގެ ދަށުން އޭނައަކަށް ގޯއްޗެއް އަދި
ފްލެޓެއްގެ މިންވަރެއް ވެސް ނުލިބޭ. ދެން އެހެންނަމަވެސް މިހާރު ކަންތައްތައް ސާފުކޮށްދެވުނީމަ އޭނަ ވަރަށް ބޮޑަށް
ހިތްހަމަޖެހިފައި ހުރީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑު ހިތަށް މިއަރަނީ އަސްލު މި ކަންތައްތައް ހިނގާ ގޮތާއި
މިކަންތައްތަކައް ނޫނީ ޚާއްޞަކޮށް މި ޝަކުވާއެއް ނޫނީ ހިތްހަމަނުޖެހުމެއް މި ގިލަންވެރިކަމެއް ދިމާވެފައި ހުރި
މީހާއަށް އެ ވާހަކަތައް ހިއްސާކޮށްލަން މަނިކުފާނުގެ މިނިސްޓްރީން ކަމާ ބެހޭ ވެރިޔަކާ ބައްދަލުކޮށްލުމުގެ އިންތިޒާމު
މިއަށްވުރެ ރަނގަޅަށް ހަމަޖެހިއްޖެއްޔާ މިހާރަށްވުރެ ބޮޑަށް މި ވާހަކަތައް ދެކެވޭލެއް މަދުވާނެ. އެހެންވީމާ،
އަޅުގަ ނޑުގެ ފުރަތަމަ ސުވާލަކީ މިކަހަލަ އިންތިޒާމެއް މަނިކުފާނުގެ މިނިސްޓްރީގައި ހަމަޖެއްސުމަށް ޚިޔާލު
ކުރެއްވުމާމެދު ވިސްނާވަޑައިގަންނަވަންތޯ؟ ދެން ހަމަ ދެވަނަ ކަމަށް އެހެން މިނިސްޓްރީތަކުގައި ވެސް ކުރަންވެފައި
އޮތް ކަމަކަށްވާތީވެ އާންމުންނަށް މިނިސްޓްރީން ކުރައްވާ ކަންތައްތަކުގެ މަޢުލޫމާތު ރަނގަޅު އިންތިޒާމެއްގެ ދަށުން
މެދުކެނޑުމެއް ނެތި ގެންދެވޭނެ ގޮތަކަށް ވިސްނަވަމުން ގެންދަވަންތޯ؟

މިނިސްޓަރ އޮފް ހައުސިންގ އެންޑް އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރ ޑރ.މުޙައްމަދު މުޢިއްޒު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ . އާދެ! އަޅުގަ ނޑު ހަމަ ވަރަށް އިސްކަމެއް ދެން މި ރައްޔިތުންގެ ތެރެއިން
އަޅުގަ ނޑުމެންގެ މި އެއްވެސް މަޝްރޫޢަކާ ބެހޭ ގޮތުން ޚިޔާލެއް ފާޅުކުރެވުމެއް ނޫނީ ކަންބޮޑުވުމެއް އޮތަސް ވެސް
ޝަކުވާއެއް އޮތަސް ވެސް އެކަން ހިއްސާކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ދިނުން. އެހެންކަމުން، އަޅުގަ ނޑު ހަމަ ތިކަމަށް ވަރަށް
އިސްކަންދީގެން ވީހާ ވެސް އަވަހަކަށް ދާއިމީ ގޮތެއްގައި އިސްތިޒާމެއް ހަމަޖއްސާނަން އޮފީހުގެ އިސްވެރިންނާ
ނޫނިއްޔާ ކަމާގުޅޭ އިސްވެރިޔަކާ ބައްދަލުކުރެވޭނެ ގޮތް އަޅުގަ ނޑު ހަމަޖައްސައި ވީހާވެސް ބޮޑަކަށް މި ކަންކަމުގައި
ފުރުޞަތު އަޅުގަ ނޑު ދޭނަން އާންމުންނަށް އިނގޭތޯ. ދެން އަޅުގަ ނޑު ހަމަ ޤަބޫލުކުރަން އެންމެ ބޮޑަށް ހައްސާސް
އެއް ކަންތައް ބޯހިޔާވަހިކަމަކީ. އެންމެ ކްރޫޝަލް އެންމެ ކްރިޓިކަލް އެއް ކަންތައް. އެހެންވީމާ، އެކަމުގައި
އަޅުގަ ނޑުމެން ހަމަ ވީހާވެސް ބޮޑަކަށް ފުރުޞަތު ދީގެން ވީހާވެސް ރައްޔިތުންނާ ގާތުން މަސައްކަތްކުރާނަން.
އެގޮތަށް އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ވިސްނުމަކީ ވެސް. ދެން އާންމުންނަށް މަޢުލޫމާތު ދިނުމުގައި އަޅުގަ ނޑުމެން ހަމަ ވަރަށް
އިސްކަމެއް ދެން މިހާރު އިންފޯމޭޝަން ކޮމިޝަނަރ ވެސް އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ވެސް ހުންނާނެ މިހާރު ކަ ނޑައެޅިފައި
އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ތެރޭގައި އިންތިޒާމްތައް ހަމަޖެހިފައި ހުންނާނެ އާންމުންގެ ތެރެއިން އެ ބޭނުންވާ ފަރާތްތަކަށް
މަޢުލޫމާތު ހިއްސާކުރުމުގެ ކަންތައް ވެސް އަދި ސީދާ މީޑިޔާއާ މަޢުލޫމާތު ހިއްސާކުރުން ވެސް އަޅުގަ ނޑުމެން މިވަނީ
ވަރަށް ބޮޑަށް އެކަން ވެސް އިމްޕްރޫވް ކޮށްފައި ރަނގަޅު ކޮށްފަ. މަންތްލީ ޕްރެސް މީޓިންގސްތައް ވެސް ބޭއްވޭނެ
އަދި އޭގެ އިތުރަށް ވެސް ބޭއްވޭނެ. މިއަދު ވެސް އަޅުގަ ނޑު މިއައީ މި ގެދޮރުވެރިކުރު ވުން ޕްރޮގްރާމާ ބެހޭ ގޮތުން
ޕްރެސް ބްރީފިންގއެއް ދީފަ. އެހެންކަމުން މީޑިޔާ ވެސް އަދި އާންމުންނާ ވެސް ވީހާވެސް ގާތުން އަޅުގަ ނޑުމެން
މަސައްކަތް ކުރަމުން ދަނީ. އަދި ޚުދު މަޖިލީހުގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ވެސް އަޅުގަ ނޑާ ވެސް ބައްދަލުކުރަން
ހަމަ ބޭނުންވާ ކޮންމެއިރަކުހެން ވީހާ ވެސް އަވަހަށް އަޅުގަ ނޑު ބައްދަލުކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ދޭނަން. އެހެންވީމާ، ވީހާ
ވެސް ގާތުން އަޅުގަ ނޑުމެން މަސައްކަތް ކުރަން ބޭނުންވަނީ. އެގޮތަށް އިރާދަކުރެއްވިއްޔާ ކުރިއަށް ދާނަން.
ޝުކުރިއްޔާ .
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިނގޭތޯ. ދެން ފުރުޞަތު އޮތީ ލަޠީފަށް.
ދިއްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުއްލަޠީފް މުޙައްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި މުޤައްރިރު. އެންމެ ފުރަތަމަ ވެސް އަޅުގަ ނޑު ވެސް ވަރަށް ހޫނު މަރުޙަބާއެއް ހައުސިން
މިނިސްޓަރަށާއި އަދި މިނިސްޓްރީގެ ޓީމުގެ އިސް ވެރިންނަށް. މިނިސްޓްރީގެ މަސައްކަތް ދާ ގޮތާއިމެދު އަޅުގަ ނޑު

ވެސް ވަރަށް ހިތްހަމަޖެހޭ. އެކަމަށް ޓަކައި މިނިސްޓަރަށް ވަރަށް ހޫނު މަރުޙަބާއެއް ވެސް ރައްދުކުރަން. ވަރަށް ގިނަ
ރަށްރަށުގައި ހައުސިން ޔުނިޓްތައް ދޫކުރާއިރު މި ރައްޔިތުންނަށް މި ދޫކުރާ އުސޫލުތައް ރަނގަޅަށް ނޭނގެ. މި
ކައުންސިލްތަކުން ވެސް މަޢުލޫމާތު ނުލިބޭ. އެހެންވީމާ، ވަރަށް ގިނަ ފަހަރަށް ދިމާވާ މައްސަލައަކީ މި ހައުސިން
ޔުނިޓްތަކަށް އެދޭ ދުވަހު ނޫނީ ފޯމް ލާ ދުވަހު ގިނަ މަޢުލޫމާތުތަކެއް ލިބެން ހުންނަނީ. ނޫނީ އޭގެ ދެތިން ހަތަރު
ހަފްތާއެއް ކުރިން. އެހެންވީމާ، ވީހާވެސް އަވަހަކަށް މި ޔުނިޓްތައް ދޫކުރާ އުސޫލުތައް އޮންނަ ގަވާއިދުތައް
ރައްޔިތުންނަށް އިނގޭނެ އުސޫލުތަކެއް ގޮތްތަކެއް ހަމަޖައްސައި ދިނުން ވަރަށް ބޮޑަށް އެދެން. ދެން ހަމައެއާއެކު
ފާހަގަކުރެވެނީ ގިނަ މައްސަލަތައް ނުކުންނަނީ އެކި ރަށްރަށު ގައި އެކި ހިސާބުގަ ނޑު އެކި ގޮތަށް މި ޔުނިޓްތައް މި
ދޫކުރަމުން މިގެންދަނީ. އެހެންވީމާ، އެ އަތޮޅަކަށް ނޫނީ އެ ރަށަކަށް ކަ ނޑައެޅިފައި އޮންނަ އުސޫލުތައް
ރައްޔިތުންނަށް ވީހާ ވެސް އަވަހަކަށް އެނގިގެން ދެވޭނެ އުސޫލުތަކެއް މިނިސްޓަރުން ހަމަޖައްސައި ދިނުމަށް އެދޭ
ވާހަކަ އެކަންތައްތައް ހަމަޖެހިގެން ދާނީ ކިހިނެއްތޯ އެ ސާފުކޮށްލަން ބޭނުން. ދެން ހަމައެއާ އެއްކޮށް އަޅުގަ ނޑުގެ
ދެވަނަ ސުވާލެއްގެ ގޮތުގައި މި އައްޑޫ އަތޮޅުގެ މައްސަލައިގަ އި އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް ދިމާވެގެން މިއުޅޭ މައްސަލައިގަ އި
އަޅުގަ ނޑަށް ހީވަނީ މިނިސްޓްރީން ކިހާވަރަކަށް މި މައްސަލަ އަށް މި މަޢުލޫމާތު މި ކައުންސިލަށް ނޫނީ މި ފަރާތާ
ތި ބޭފުޅުން ހިއްސާކޮށްލެވިއްޖެތޯ. މި ދެން މިހާރު ކިހާހިސާބަކަށް އެ މައްސަލަ ގޮއްސަ އޮތީ. ކިހިނެއްތޯ އެ
މައްސަލައިގައި މިނިސްޓްރީން ނިންމާފައި އޮތީ. ކޮންގޮތަކަށްތޯ އެ ސާފުކޮށްލަން ބޭނުންވަނީ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ވަގުތު ސަލާމަތްކުރުމުގެ ގޮތުން މިނިސްޓަރަށް ފުރުޞަތު އެރުވުމުގެ ކުރިން އަޅުގަ ނޑުގެ އަތްދަށުން ގޮސްފައި
ކަންނޭނގެ މިއޮތީ ފަލާޙް ވަރަށް ބޮޑަށް ކުރިން އެދިވަޑައިގެންނެވި ކަމަށް. އެހެންނަމަވެސް އަޅުގަ ނޑާ ހަމައަށް
ލިސްޓް އަ އިއިރު ނެތް. އެހެންވީމާ، ފަލާޙަށް ފުރުޞަތު އަރުވާފައި އެ ދެ ބޭފުޅުންގެ ސުވާލަށް އެއްފަހަރާ ޖަވާބު
ދިނުމަށް އަޅުގަ ނޑު ފުރުޞަތު އަރުވާނަން މިނިސްޓަރަށް.
މާފަންނު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ފަލާޙް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި މުޤައްރިރު. އަޅުގަ ނޑު ވެސް ޤަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި އައްޑޫ ސިޓީގެ މި 22 ރޯ ހައުސްގެ
މައްސަލައިގައި މީހަކު މި މަޖިލީހުގެ ސަމާލުކަމަށް ގެންނަން ހުށަހަޅާފައިވާތީ އޭނަ އަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ހައުސް ނީޑް
ވަރަށް ބޮޑަށް އޮތީމައޭ އަޅުގަ ނޑު ޤަބޫލުކުރަނީ. އެ ބޭފުޅާ އެބަ ވިދާޅުވޭ ރޯ ހައުސް ދިނުމުގައި މިސާލަކަށް
މައިންބަފައިގެ ގޯތި ހުރި ވަރަށް ގިނަ މީސްމީހުންގެ ނަންނަން އެބަ ވިދާޅުވެފައިވޭ. އެހެންވީމާ، ކުރިއަށް އޮތް
ތާނގައި ކޮން ދުވަހަކުތޯ ތި ބޭފުޅުން ގަވާއިދު ބަދަލުވެގެން މިގޮތަށް މައިބަފައިންގެ ގޯތި، ދެންމެ ރޮޒޭ ވިދާޅުވިހެން

މައިބަފައިންގެ ގޯތި އެ ވައްކެއް ނުކުރެވޭނެ ކަމަށް. އެއީ ހަމަ މުދާ ބަހާއިރު ލިބޭނެ އެއްޗެއް. އެހެންވީމާ، އޭތި
އެގޮތަށް މައިންބަފައިން ގޯތި ހުންނަ މީހުންނަށް ގޯތި ލިބޭ، މިގޮތަށް ގޯތި ނުލިބި ހުންނަ މީސްމީހުންނަށް ލިބޭނެ
ގޮތަކަށް އުސޫލު ބަދަލުކުރާނީ ކޮންއިރަކުތޯ. އަޅުގަނޑުގެ ދެވަނަ ސުވާލަކީ އެ ބޭފުޅާ ވިދާޅުވެފައި އެބައޮވޭ
ޕީ.ޕީ.އެމްގެ ފޭދޫގެ ދާއިރާ އަށް ކުރިމަތިލެއްވި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުގެ ކެމްޕޭނުގައި އުޅުއްވި ބޭފުޅަކަށް
އެއްވެސް އުސޫލެއްގެ ތެރެއިން ނޫން ގޮތަކަށް މިއަށް ފްލެޓެއް ދެއްވާފައި ވާކަމަށް. އެއީ ސ.ފޭދޫ ފަޅޯމާގޭ ފާޠިމަތު
ސަޢީދާ އަށް ޚާއްޞަ ގޮތެއްގައި މި ރޯ ހައުސް އިން ތަނެއް ލިބިފައިވާ ވާހަކަ. އެއީ ތެދު ވާހަކައެއްތޯ ނޫނީ އެކަން
ހިނގާފައި އޮތީ ކިހިނެއްތޯ އޮޅުންފިލުވާލަ ދެއްވުން އެދެން. ދެން އަޅުގަ ނޑު ތިން ވަނަ ސުވާލަކީ މާލޭގައި ވެސް
ހަމަ ބޯހިޔާވަހިކަމަކީ މާލޭގެ ރައްޔިތުންނަށް ވަރަށް މުހިންމުކޮށް ބޭނުންވެފައިވާ ކަމެއް. މާލޭގެ މިހާރު ހަދަމުންދާ
ފްލެޓްތައް ނިމޭނީ ކޮންއިރަކުންތޯ އާއި އޭގެ ފްލެޓްގެ މާލޭގެ ރައްޔިތުންނަށް ލިބިގެންދާނީ ކިހާ ތަނެއްގައިތޯއޭ؟
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ވަޒީރު.
މިނިސްޓަރ އޮފް ހައުސިންގ އެންޑް އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރ ޑރ.މުޙައްމަދު މުޢިއްޒު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ދިއްދޫ ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުގެ ސުވާލަށް ފުރަތަމަ އަޅުގަ ނޑު ޖަވާބު ދޭނަން. އާދެ! ދިއްދޫގައި
އަޅުގަ ނޑުމެން މިހާރު އަޅައި ނިންމަމުން މިދަނީ 226 ގެ. ދެން އެ ގެތަކަށް ކުރިމަތިލުމަށް ޓަކައި ފޯމް ދޫކުރުމުގެ
މަސައްކަތް ފެށުމަށް މިހާރު ތައްޔާރީތަކެއް ވަމުން ދަނީ. ދެން އެއަށް ފޯމް ދޫކުރުމުގެ ކުރިން ކުރިމަތިލެވޭނެ
އުސޫލުތައް ކަ ނޑަ އެޅުމުގެ މަސައްކަތް މިހާރު ކުރިއަށް އެބަދޭ. އަޅުގަ ނޑު އިސްކަމެއް ދޭނަން މި ޝަރުތުތަކާއި މި
ޕޮއިންޓް ދޭނެ ގޮތްތަކާ މިހުރިހާ ކަމެއް ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ފާހަގަކުރެއްވި ގޮތަށް ރައްޔިތުންނަށް ވީހާވެސް
ބޮޑަކަށް އިނގޭނެ ގޮތަށް ސީދާ މިނިސްޓްރީން އެކަމުގައި ބައިވެރިވެގެން އެކަންތައް އަޅުގަ ނޑުމެން މިފަހަރު
ޔަޤީންކުރާނަން ރައްޔިތުންނަށް ވީހާވެސް ބޮޑަކަށް މީގައި ހުރި ތަފްޞީލުތައް އެނގިގެން ދާގޮތަކަށް މި ފޯމް
ދޫކުރުމުގެ ކަންތަކުގައި ކުރިއަ ށް ގެންދާނަން. އާދެ! ދެން އަޅުގަ ނޑަށް އިތުރު ސުވާލެއް މިސްވިތޯ؟ މިސްއެއް ނުވޭ.
އާދެ! އައްޑޫ ސިޓީގެ ފޭދޫގެ ގެތަކުގެ ކަންތަކުގައި އަޅުގަ ނޑުމެން އެ މައްސަލަ ބެލިން ފަހުން ވެސް. ބަލާފައި
އަޅުގަ ނޑުމެން ޗެކްކުރިއިރު އަޅުގަނޑުމެން ކަ ނޑައަޅާފައި އިޢުލާންކުރި ޕޮއިންޓް ދިނުމުގެ އުސޫލާއި ހުރިހާ ކަމަކާ
އެއްގޮތަށް ޕޮއިންޓް ދީފައި އޮތީ. އެހެންކަމުން އެއްވެސް ގޮތަކުން އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް އޭގެ ތެރެއަކުންނެއް ޕޮއިންޓް
އިތުރަށް ދެވޭނެ ގޮތެއް ނެތް. އެހެންނަމަވެސް އަޅުގަ ނޑުމެން ވެސް ޤަބޫލުކުރަން އެ ފަރާތުގައި އެ ބޭފުޅާގެ ޢާއިލާގެ
މި އެކްސްޓެންޑަޑް ފެމިލީ ވަރަށް ބޮޑުވެގެން ގޮސް ވަރަށް ނިކަމެތި ގޮތެއްގައި އެ އެޅެމުން ދަނީ. އެހެންވީމާ، އެއަށް

ޙައްލެއް ގެނައުމަކީ އަޅުގަ ނޑުމެން ހަމަ ސަރުކާރުން އެކަމަށް މަސައްކަތްތަކެއް ކުރާނެ ކަމެއް އިނގޭތޯ. އެކަމަށް
އަޅުގަ ނޑު މަސައްކަތް ކުރާނަން. ދެން ފަލާޙް، ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ފަލާޙް ވެސް ފާހަގަކުރެއްވި ފަދައިން އެ
ފަރާތުން އެ ކޮންމެ ގޮތެއް ވިޔަސް އެ ފެމެލީގައި މާމަދަރީންނާއި ހުރިހާ އެންމެން އުޅެމުންދާއިރު ވަރަށް ނިކަމެތިކޮށް
އުޅެމުންދާތީ އެކަމަށް ހަމަ އެ ސުވާލަކަށް އެއްވެސް ކަހަލަ ދެކޮޅު ހެދުމެއް އަޅުގަ ނޑުމެން ނެތޭ. އެ ފަރާތަށް ހަމަ
ސަރުކާރުން ބޯހިޔާވަހިކަމެއް އަދި އެކަހަލަ އެހެން ފަރާތްތަކަށް ވެސް ބޯހިޔާވަހިކަން އަވަހަށް ފޯރިކޮށްދިނުމަކީ
އަޅުގަ ނޑުމެން ހަމަ މަސައްކަތްކުރާނެ ކަމެއް. ދެން މިހާރު އައްޑޫ ސިޓީގައި އިރާދަކުރެއްވިއްޔާ ވަރަށް އަ ވަހަށް
ފްލެޓްތަކެއް އެޅުމުގެ މަސައްކަތް ފެށިގެން ދާނެ. އެހެންވީމާ، އެ ޕްރޮޖެކްޓްގެ ތެރެއިން އެޅޭ ފްލެޓްތަކެއް
އަޅުގަ ނޑުމެން މިހާރު ފުރުޞަތު ހުޅުވާލާއިރުގައި އަޅުގަ ނޑުމެން ކްރައިޓީރިޔާތަކަށް ބަދަލުތަކެއް ގެންނަން
ވިސްނާފައި މިއޮތީ މާލޭގައި ވެސް މިހާރު މި ހުޅުވާލި ޕްރޮޖެކްޓްގައި އޮތް ގޮތަށް މިހާރު މި މައިންބަފައިންގެ ވެސް
ގޯއްޗާއި ތަންތަން މިދެންނެވީ ބޯހިޔާވަހިކަން ހުރެއްޖިއްޔާމު އެމީހާ އަށް ލިބޭ ޕޮއިންޓް މަދުވާ ގޮތަށް. އެއީ އެމީހާ
އަށް މިހާރު މިހާތަނަށް އޮތް ގޮތުން ވިއްޔާ އެބަ ފުރުޞަތު ލިބޭ ކިތަންމެ ބޮޑު ގޯއްޗެއް އޮންނަ މީހަކަށް ވެސް
ކޮންމެވެސް ފްލެޓަކަށް ކުރިމަތިލާން. އެހެންނަމަވެސް އެކަން އަޅުގަ ނޑުމެން ހަނި ކުރާނަމޭ ދެން އަންނަ ފަހަރަކުން
މިހާރު އަޅަން ނިންމާފައި ހުރި ފްލެޓްތައް އަޅާއިރުގައި އެ ފްލެޓްތަކަށް ކުރިމަތިލެވޭ ފަރާތްތައް ކަ ނޑައެޅުމުގައި
އަޅުގަ ނޑުމެން މައިންބަފައިންނަށް އޮންނަ ގޯތިގެދޮރަށް އަޅުގަ ނޑުމެން ބަލާނަން. ބަލާފައި މި އިތުރަށް ސްޓްރިކްޓް
ކުރާނަން. ކޮށްފައި އަޅުގަ ނޑުމެން ކުރިއަށް ގެންދާނީ. ދެން އަޅުގަ ނޑު ކުރިން ދިން ޖަވާބުގައި ވެސް އަޅުގަ ނޑު
ކޮންމެވެސް ވަރަކަށް އިޝާރާތްކުރި ކަމަކަށް ދެންމެގައި ދެވަނަ ސުވާލު އެ ކުރެއްވީ. އައްޑޫ ސިޓީ ކައުންސިލުން
އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް އަންގާފައި އޮތީ އައްޑޫ ސިޓީ ކައުންސިލުން ކުއްޔަށް ދީގެން ކުލި ދައްކައިގެން ވަރަށް ނިކަމެތި
ޢާއިލާއެއް އެމީހުން ބަލަހައްޓަމުންދާ ކަމަށާއި އެމީހުންނަށް އެއްވެސް ގޮތަކުން ޕޮއިންޓް ލިބޭނެ އެއްވެސް ގޮތެއް
މިހާރު މި ސުވާލު އޮތް ކޭސް އަށްވުރެން މިހާރު ނިކަމެތި ހާލަތެއްގައި އުޅޭ ފަރާތެއް ކަމަށް. އެހެންވީމާ، އެ
ފަރާތަށް މިހާރު މިހުރި ފްލެޓްތަކުގެ ތެރެއިން 22 ރޯ ހައުސްގެ ތެރެއިން ރޯ ހައުސެއް ކަ ނޑައަޅައިދިނުމަށް އައްޑޫ
ސިޓީ ކައުންސިލުން އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް އެދުނީ. އެދިގެން އެކަމުގައި އަޅުގަ ނޑުމެން މަޝްވަރާކޮށްފައި އެމީހާ
ގުރުއަތުލުމަށް ވެސް ހަމަ ހޮވޭ. އެހެންނަމަވެސް ގުރުއަތުލައިގެން ވެސް އެ ފަރާތަށް ނުލިބޭ. ނުލިބުނީމާ
އަޅުގަ ނޑުމެން ރިޒަރވުކޮށްފައި ބެއިންދީ އެއް ގެ. އެ ގެ އެ ފަރާތަށް ކަ ނޑައެޅީ. އެއީ އައްޑޫ ސިޓީ ކައުންސިލުން
ވެސް އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް އެދުނީ ތިމަންނަމެން އެކަމަށް ހަ މަ ޖަވާބުދާރީވާނަމޭ، ޒިންމާދާރުވާނަމޭ. އެ ފަރާތަކީ އެތައް
އަހަރެއްވަންދެން އައްޑޫ އަށް ހިޖުރަކޮށްގެން އުޅެމުންދާ ފަރާތެކޭ. އެ ފަރާތައް އެބަ ޖެހޭ ކޮންމެވެސް ގޮތެއް
ހޯދަދޭން. އެހެންވީމާ، އެގޮތުން އަޅުގަ ނޑުމެން މަޝްވަރާކޮށްފައި، އެ ފަރާތާ އި އައްޑޫ ސިޓީ ކައުންސިލާ ވެސް
މަޝްވަރާކޮށްފައި އެގޮތަށް ފްލެޓެއް ކަ ނޑައެޅީ. ދެން އަޅުގަ ނޑަށް އެނގިފައެއް ނެތް އެ ފަރާތުގެ، އެ ފަރާތުން

އެހެނިހެން ތި ވިދާޅުވި އިޝާރާތްކުރެއްވި އެއްވެސް ކަމެއް ކޮށްފައި އޮތް ކަމެއް. އަޅުގަ ނޑުމެން ބަލާކަމެއް ނޫން.
ޕޮއިންޓު ދިނުމުގައި ވެސް ބަލާކަމެއް ވެސް ނޫން. ދެން މާލޭގެ ފްލެޓުތައް ކަންތަކުގައި ކުރެއްވި ސުވާލުގައި
ދަންނަވަން. މާލޭގެ ފްލެޓުތައް ނިންމުމަށް ޓަކައި މާލޭގައި އަޅަމުންދާ ފްލެޓުތަކަކީ އެޕެކްސް ރިއަލިޓީ ކިޔާ
ކުންފުންޏަކާ ގުޅިގެން ކުންފުންޏަކުން އަޅަމުންދާ ފްލެޓުތަކެއް. އޭގައި މެޖޯރިޓީ މި އޮންނަނީ ޓާޓާ ހައުސްއިން.
އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑުމެން ޓާޓާއާ އެއްކޮށް މަސައްކަތް އަލުން ފެއްޓުމަށް ޓަކައި ވަރަށް ގިނަ މަސައްކަތްތަކެއް އެބަ
ކުރަމުން ދަން. ސަރުކާރުގެ އިކޮނޮމިކު ކައުންސިލުން ތަފާތު ގިނަ ފަހަރު މަތީން ޓާޓާ ހައުސިންގެ ބޭފުޅުން މާލެ
ގެނެސް މަޝްވަރާކުރެވި އެކަން ފެށުމަށް ޓަކައި މިހާރުވަނީ އެއްބަސްވުމަކަށް އާދެވޭ ހަމައަށް ގޮއްސަ. މިއަދު
އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް ލިބިއްޖެ އެމީހުންގެ ފަރާތުން އަޅުގަ ނޑުމެން ހުށަހަޅާފައި ހުރި ކަންކަމަށް ކޮމެންޓުތައް ވެސް.
އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑުމެން އެ ބަލަމުން މިއަދު އެބަ ދޭ އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ސްޓާފުން އެ އެއްޗެހި ބަލައި ޗެކްކުރަމުން.
އެހެންވީމާ، އެ ނިންމާފައި އަޅުގަ ނޑުމެން ހަމަ އުންމީދުކުރަން ހަމަ ވީހާ ވެސް އަވަހަކަށް ޢަމަލީ މަސައްކަތަށް
ކުރިއަށް އެމީހުން ގެންދެވޭނެ ކަމަށް. އަޅުގަ ނޑުމެން މިފަހަރު އިސްކަމެއް މި ދެނީ ވީހާ ވެސް އަވަހަކަށް އެމީހުން
ލައްވައި މަސައްކަތް ފައްޓުވައި ވީހާ ވެސް އަވަހަކަށް ނިންމަން. އަދި ނިންމުމުގައި އެއްވެސް ކަހަލަ ދުލެއް
އަޅުގަ ނޑުމެން މިފަހަރު އިތުރަކަށް ނުދޭން. އަޅުގަ ނޑުމެން ބޭނުމެއްނޫން މިހާރު އެ ފްލެޓުތައް ލިބިފައި ހުރި
ފަރާތްތަކަށް ފްލެޓު ހަވާލުނުކުރެވި މިދާ ދިއުން އިތުރަށް ދިގުލައިގެން ދާކަށެއް. ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ދެން އިންޓްރަކްޓުކޮށްލައް ވަން ލަޠީފް. އަދި ލަޠީފަށްފަހު ފަލާޙް.
ދިއްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުއްލަޠީފް މުޙައްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
މިނިސްޓަރު ބައެއް ރަށްރަށުން އެބަ ބިން ހިއްކާފައި ހުންނަ ރަށްރަށުން ބައެއް ހައުސިންގ ޔުނިޓުތައް އަޅާ
ރަށްރަށުން ވެސް އެބަ ބިން ކަ ނޑާފައި އަނެއްކާ ވެސް ދޫކުރާ އުސޫލެއް. މި ދެ ގޮތަކަށް މި ކަން އެބަ ކުރެވޭ.
ބިން ވެސް އެބަ ދޫކުރެވޭ. ހައުންސިންގ އަށް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑު ސާފުކޮށްލަން ބޭނުންވަނީ މި ކިހިނެއްތޯ
މިކަން މި އޮންނަނީ މިހާރު މި ބިން ވެސް ހަމަ ދޫކުރާ ގޮތަށް ހައުސިންގ ޔުނިޓު ވެސް އަޅާ ގޮތަށް. އެ ދެ
ގޮތަށްތޯ މިހާރު ވެސް މި އޮންނަނީ؟
މާފަންނު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ފަލާޙް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ މުޤައްރިރު. އަޅުގަ ނޑުގެ ސުވާލަކީ މިނިސްޓަރު ދެއްވި ޖަވާބުގަ އި ވިދާޅުވެއްޖެ މި ބައްލަވާނެ ވާހަކަ.
ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ. ދެން އެބަ ލިބޭ މިސާލަކަށް މައިންބަފައިން ގޯތިން 066 އަކަފޫޓަށްވުރެ ކުޑަ ތަންކޮޅު
އެބަ ލިބޭ. އެކަމަށް މިނިސްޓަރުގެ ވިސްނުން ހުރީ ކިހިނެއްތޯ މި ގަވާއިދު ބަދަލުކުރުމަށް. އެއީ އެމީހާ އަށް
މިސާލަކަށް ފްލެޓެއް ނޫނީ ގޯއްޗެއް ލިބުމަށް ޑިސްއެޑްވާންޓޭޖަކަށް ވާ ކަހަލަ ގޮތަކަށްތޯއޭ އެކަން ބަދަލުވެގެންދާނީ.
އެހެން މި ދަންނަވަނީ 066 އަކަފޫޓަކީ މީހަކު އުޅެން ވަރަށް ކުޑަ ކުޑަ ބިންކޮޅެއް. އެހެންވީމާ، އެކަމަށް ޚިޔާލު ހުރީ
ކިހިނެއްތޯ ވިދާޅުވެދެއްވަފާނަންތޯ؟
މިނިސްޓަރ އޮފް ހައުސިންގ އެންޑް އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރ ޑރ.މުޙައްމަދު މުޢިއްޒު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ފުރަތަމަ ދިއްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ކުރެއްވި ސުވާލުގައި އަޅުގަ ނޑު ދަންނަވާލާނީ ބިން ހިއްކާ ރަށްރަށުގައި
ޙަޤީޤަތުގައި އަޅުގަ ނޑުމެން ބޭނުންވަނީ، މި ސަރުކާރުން ބޭނުންވަނީ ބިން އެއީ ވަރަށް އަގުބޮޑު އެއްޗަކަށްވާތީ އޭގެ
ބޭނުން އެންމެ ރަނގަޅު ގޮތުގައި ހިފޭނެ ގޮތަކަށް ބިމުގެ ބޭނުން ހިފަން. އެހެންކަމުން އުސޫލެއް ގޮތުން ގޯތިދިނުމަށް
އަޅުގަ ނޑުމެން އެހާ ބޮޑަކަށް ތާއީދެއްނުކުރަން ހިއް ކާ ބިމަކުންނެއް. އެހެންނަމަވެސް އެއީ އަޅުގަ ނޑުމެން އެއްކޮށް
ރޫލްއައުޓުކޮށްފައި އޮންނާނެ ކަމެއް ނޫން. ބޮޑަށް އަޅުގަ ނޑު މެން އިސްކަންދޭނީ ހައުސިންގ ޕްރޮގްރާމުތަކާއި އެކަހަލަ
ގޮތްގޮތުން ބިން، ބިމުގެ ބޭނުން ހިފަން. މަލްޓި ސްޓޯރީ ހައުންސިން އަށް މިސާލަކަށް ގޮސްގެން ބިމުގެ ބޭނުން
ހިފަން. އެހެންނަމަވެސް ގޯތި ދިނުން އެއްކޮށް އަޅުގަ ނޑުމެން ހުއްޓައެއް ނުލަން. އެހެންނަމަވެސް އެކަމާ
އަޅުގަ ނޑުމެން މިހާރު މި ދަނީ އިތުރަށް ޑިސްކަސްކުރަމުން ގޯތި ދޭނީތޯ ނުވަތަ އެއްކޮށް ގޯތި ދިނުން ހުއްޓާލާނީތޯ.
އެކަމާ އަޅުގަ ނޑުމެން އަދި ވަކި ގޮތެއް ނުނިންމާ އޮތް ކަމެއް އެއީ. އާދެ! ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ފަލާޙް ކުރެއްވި
ސުވާލުގައި އަޅުގަ ނޑު ދަންނަވާލާނީ މިހާރު މި ހިންގާ ސްކީމުގައި ކޮންމެވެސް ވަރަކަށް ޕޮއިންޓު ކެނޑޭ އިނގޭތޯ
މި 066 އަށްވުރެ ކުޑަ ތަންތަންކޮޅުން ވެސް. 366 އަކަފޫޓަށްވުރެ ކުޑަ ބިމެއް ލިބިފައިވާނަމަ 2 ޕޮއިންޓު ކެނޑޭ.
އެ ތަފްސީލުތަކެއް އެބަ ހުރި އިނގޭތޯ އިޢުލާންކުރެވިފަ. އެހެންވީމާ، ވަރަށް ކުޑަ އަދަދަކުން ނަމަވެސް ޕޮއިންޓު
ކެނޑޭ ގޮތަކަށް އެބަ އިނދޭ. މި ހުރިހާ އެއްޗެއްގަ އި ވެސް ވިސްނުމަކީ އެންމެ ނީޑީ މީހުން، ވަރަށް ގިނަ ނީޑީ
މީހުން. އެ ނީޑު ނޫނިއްޔާ އެ ބޭނުންވާ ނިކަމެތި މީހުން ވަރަށް ގިނަ. އޭގެ ތެރެއިން ވެސް ހަމަ އެންމެ ނިކަމެތި
ގޮތުގައި އުޅޭ މީހުން ހަމަ ފުރާނާލެވޭތޯ އެ ވިސްނުމުގައި އަޅުގަ ނޑުމެން ހަދާފައި އޮތް ސްކީމެކޭ މިއީ. ވަރަށް ގިނަ
މީހުންނާ މަޝްވަރާކުރެވިގެން ހަދާފައި އިން އެއްޗެއް. ވަރަށް ގިނަ ފަރާތްތަކުގެ ކޮމެންޓްސް ވެސް ލިބިގެން ހެދިފައި
އިން އެއްޗެއް. އެހެންވީމާ ، 066 އަކަފޫޓަށްވުރެ ކުޑަ ތަންތަންކޮޅު ހުންނަ ފަރާތްތަކަށް ވެސް ކޮންމެވެސް ވަރަކަށް
ޕޮއިންޓު އުނިވާ ގޮތަށް އަޅުގަ ނޑުމެން ހަދާފައި އިންނާނީ. އެހެންނަމަވެސް 166 އަކަފޫޓަށްވުރެ ކުޑައިއްޔަކާ ދެން
ނުކަ ނޑާނެ އެއްވެސް ޕޮއިންޓެއް. 166 އިން މަތިން ހުންނަ ތަންތަންކޮޅުކޮޅުން 2 ޕޮއިންޓުން 4 ޕޮއިންޓުން މިކަހަލަ

ގޮތަކަށް ކެނޑޭ ގޮތަށް މިހާރު މި ސްކީމް އެކުލަވާލެވިފައި މިއޮތީ. މިއީ ވަރަށް ބޮޑަށް އިޢުލާންކުރެވިފައި މިހާރު ވެސް
އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ވެބްސައިޓުން ވެސް އަދި އޮފީހުން ވެސް ހަމަ ލިބިވަޑައިގަންނަވާނެ. ވަރަށް ޓްރާންސްޕޭރެންޓުކޮށް
އަޅުގަ ނޑުމެން މިކަން މި ކުރިއަށް ގެންދަނީ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ ވަޒީރު. ދެވަނަ ފުރުޞަތަކަށް އެދިވަޑައިގެން ވަޙީދު. ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ވަޙީދު، ތުލުސްދޫ ދާއިރާގެ.
ތުލުސްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ވަޙީދު އިބްރާހީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި މުޤައްރިރު. އަޅުގަ ނޑުގެ ސުވާލަކީ މި ޝަރުތުތައް ކަ ނޑައެޅިފައި ހުރިއިރުގައި
ދެންމެގައި އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ގިނަ މެންބަރުންގެ ކޮންސަރނަކަށްވެގެން ހިނގައްޖެ 066 އަކަފޫޓަށްވުރެ ބޮޑު ގޯއްޗެއް
އޮތް ފަރާތަކަށް ނުވަތަ ދޫކޮށްލާފައި ހުރި ފަރާތަކަށް ބަޔަކު ދެތިންފަހަރަށް ނިސްބަތްކޮށްފަ. އަޅުގަ ނޑު ޤަބޫލުކުރެވެނީ
މީގައި ޤާނޫނީ ނުކުތާއެއް ކޯޓުތަކުން ނިންމާ ނިންމުންތަކެއް އެބަހުއްޓޭ. ނިންމުންތަކުގައި މިއޮންނަނީ ގޯއްޗެއް ކަމަށް
ކަ ނޑައަޅާފައި 066 އަކަފޫޓު. އަޅުގަ ނޑުމެން ވެސް ކުރާނެކަމެއް ނެތް. ދެ ވަނަ ކަމަކީ ބިމާ ބެހޭ ޤާނޫނު. މި ބިމާ
ބެހޭ ޤާނޫނުގައި ވެސް އޮންނަނީ ކަ ނޑައަޅާފައި 066 އަކަފޫޓޭ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑުމެންގެ މަޖިލީސްގެ ދައުރެއް
މީގައި އެބައޮތޭ. 066 އަކަފޫޓު، ޤާނޫނު ބަދަލުވެގެން ނޫނިއްޔާ މި ގޯއްޗެއް ގޮތުގައި ކަ ނޑައަޅާފައި އޮންނަ 066
އަކަފޫޓު އުނިކުރުމަކީ ފަސޭހަކަމަކަށް ނުވެ ހިނގައިދާނެތީވެ އަޅުގަ ނޑުމެން މަޖިލީހަށް މީތި ހުށަހަޅައިގެން އަވަހަށް
އެ ބިން، އެ 066 އަކަފޫޓަށްވުރެ ބޮޑު އެއީ ގޯއްޗެއް ކަމަށް ކަ ނޑައަޅާ މިންވަރު ޤާނޫނުގައި ވެސް އަދި
ގަވާއިދުގައި ވެސް އެބައޮތޭ ބަޔާންކޮށްފަ. އަދި ކޯޓުތަކުން ނިންމާ ނިންމުންތަކުގައި ވެސް މިއޮންނަނީ ހަމަ އެގޮތަށޭ.
އަދި ކޯޓުތަކުން ނިންމާ ނިންމުންތަކުގައި އެބަހުރޭ އަދި ޤާނޫނު، ބިމާ ބެހޭ ޤާނޫނުގައި އޮންނަ ގޮތުން ގޯއްޗެއް
ބަހާއިރު 2666 ،4666 އަކަފޫޓުގެ ގޯއްޗެއް، 066 އަކަފޫޓު އޭނަ މަންމަގެ ފަރާތުން ލިބިފައި އޮވެމެ ބައްޕަގެ
ފަރާތުން ގޯތި ބަހަމުން ގެންދާއިރުގައި 066 އަކަފޫޓަށްވުރެ ބަހައިގެން ލިބޭ ތަންކޮޅު އޭނަ ބައްޕަގެ ގޯތި ބަހައިގެން
ލިބޭ ތަންކޮޅު ބޮޑުވެއްޖެއްޔާ 066 އަކަފޫޓުގެ ބިމެއް އޮތަސް ނުވަތަ 1666 އަކަފޫޓު ނުވަތަ 2666 ،4666 އަކަފޫޓު
ގޯއްޗެއް އޮތަސް އަނެއްކާ ވެސް ހަމަ އެމީހާއަށް އޭނަ މަންމަ ގޯތި ބަހައިގެން ނުވަތަ ބައްޕަ ގޯތި ބަހައިގެން 066
އަކަފޫޓަށްވުރެ ބޮޑު ލިބޭ. އަނެއްކާ އޭނައަށް 066 އަކަފޫޓު ޖެހޭކަމުގައި ވަންޏާ އޭނަ އަނެއްކާ އެ ގޯތިން ވެސް
066 އަކަފޫޓު ޖެހޭ މިސާލަކަށް ދެކުދިން ތިބި އެއްކަލަ ތިބޭއިރުގައި މިސާލަކަށް ތިބީ ދެކުދިން. އެއްކުއްޖެއް މަންމަގެ
ފަރާތުން 2666 އަކަފޫޓު ގޯއްޗެއް ލިބުނީ...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ސުވާލަށް ވަޑައިގަންނަވަންވީނު...
ތުލުސްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ވަޙީދު އިބްރާހީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ލިބިފައި އެބައޮތޭ. ދެ ވަނަ ކަމަކީ އެ ލިބޭއިރުގައި ދެން ދެމީހުންގެ ދޭތެރެއިން އަނެއްކާ ބައްޕަ ނުވަތަ މަންމަ
ނިޔާވެގެން ބައްޕަ ގޯތި ބަހަންޖެހުނީ. އެ ދެމީހުންނަކީ މުޅި ތަފާތު ދެބައެއް. ހަމަ ލިބުނީ އަނެއްކާ 066 އަކަފޫޓު
ބޮޑުކޮށް ލިބޭތީ 1666 ،1666 އެ އަނެއްކާ އެކުއްޖާއަށް އެ 2666 އަކަފޫޓު ލިބިފައި އޮންނަ ކުއްޖާއަށް އަނެއްކާ
އެބަ ލިބޭ މިތަނުން ވެސް 1666 އަކަފޫޓު. އެ 066 އަކަފޫޓަށްވުރެ ބޮޑުކޮށް ލިބޭތީ ބަހައިގެން. އެހެންވީމާ،
ސުވާލަކީ ބިމާ ބެހޭ ޤާނޫނަށް މިނެންނެވި ކަހަލަ ކަންތައްތަކަށް ނިސްބަތްކޮށް ބަލާއިރު މާލޭ ގޯތިގެދޮރުގެ ދަތިކަން
ހުރުމާއި ގިނަ ދަރިން ތިބި ވާހަކަ ދެންމެ މެންބަރުންތައް ފާހަގަކުރި ފަދައިން ކޮންއިރަކުންތޯ މިބައި މި ޤާނޫނަށް
ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން މި އިޞްލާޙު ގެންނަވާނީ. ގެނެސްގެން މިކަން ހަމަ މަގަށް އެޅުވޭނެ ގޮތްތަކެއް ރޭވުން އަދި
ޝަރުތުތަކެއް ދިރާސާކުރައްވާނީ ކޮންއިރަކުންތޯ ސުވާލަކީ؟
މިނިސްޓަރ އޮފް ހައުސިންގ އެންޑް އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރ ޑރ.މުޙައްމަދު މުޢިއްޒު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ. އަޅުގަ ނޑުމެން މިހާރު މިދަނީ ބިމާ ބެހޭ ޤާނޫނު އިޞްލާޙުކުރުމަށް ޑްރާފްޓެއް
ތައްޔާރުކުރަމުން އިނގޭތޯ. ތި ވިދާޅުވި ހުރިހާ ކަމަކަށް އެބަ ޑިސްކަސްކުރަން. އަޅުގަ ނޑުމެން މަސައްކަތްކުރަން އެބަ
އަވަހަށް އޭތި ފައިނަލްކޮށްފައި އެޓަރނީ ޖެނެރަލް އޮފީހަށް ފޮނުވާލެވޭތޯ. އެހެންވީމާ، ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު
ފާހަގަކުރެއްވި ކަންކަން އޭގެ ތެރޭގައި އަޅުގަ ނޑުމެން އަދި އެހެން މެންބަރުން ވެސް އެކަން ފާހަގަކުރައްވައިފި.
އެކަންކަމަށް އަޅުގަ ނޑުމެން ރިޢާޔަތްކޮށް އަޅުގަ ނޑުމެން ބިމާ ބެހޭ ޤާނޫނު އިޞްލާޙުކުރާއިރުގައި، ޙަޤީޤަތުގައި
މުޅިން އަލަށް ޤާނޫނެއް ހަދަން އަޅުގަ ނޑުމެން މި ވިސްނަނީ މި ޤާނޫނުގެ ބަދަލުގަ. މި ޤާނޫނު އުވިގެން ގޮއްސަ
އައު ޤާނޫނު އަންނަގޮތަށް. އެއީ ވަރަށް ގިނަ ޗޭންޖަސް ގެންނަންޖެހޭ މިހާރު އޮތް ބިމާ ބެހޭ ޤާނޫނަށް. އެ
މަސައްކަތް އެބަ ކުރިއަށްދޭ. ވަރަށް ބޮޑަށް ނިމިފައި އޮތީ ވެސް މިހާރު. އެހެންވީމާ، އެކަން އަޅުގަ ނޑުމެން ހަމަ ތި
ވިދާޅުވި ކަންކަމަށް އަޅުގަ ނޑުމެން ރިޢާޔަތްކޮށްފައި ތައްޔާރުކުރަމުން ކުރަން މަސައްކަތްކުރާނަން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ރޮޒައިނާ.

އައްޑޫ މީދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ރޮޒައިނާ އާދަމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
މިނިސްޓަރ، އަޅުގަ ނޑަށް ޤަބޫލެއްނުކުރެވޭ އަޅުގަ ނޑުމެން މިތަނުން ޤާނޫނެއް ހަދާއިރު ވެސް އަދި މިނިސްޓްރީން
އެއްޗެއް އެ ޑްރާފްޓުކުރައްވާއިރުގައި ވެސް މައިންބަފައިންގެ ފަރާތުން ވާރުތަވާ މުދަލަށް ހަދަންވީ ގޮތްގޮތް
ކިޔޭނެހެނެއް. އެއީ ކަ ނޑައެޅިފައި އޮންނަ ގޮތެއް ކީރިތި ޤުރުއާނުގައި ވެސް އެބައޮވޭ އެ މުދާ ބަހާނެ ގޮތުގެ ވާހަކަ.
އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑުގެ މިސާލަކަށް މަންމަގެ ފަރާތުން އަޅުގަ ނޑަށް 2666 އަކަފޫޓުގެ ބިމެއް ލިބޭތީއޭ ކިޔާފައި
އަޅުގަ ނޑުގެ ބައްޕަގެ ފަރާތުން އަޅުގަ ނޑަށް ލިބޭނެ ބިމެއް އެ ނުލިބޭނެއެކޭ މިނިސްޓްރީއަކުންނެއް ނޫނީ
ޤާނޫނަކުންނެއް ކަ ނޑައެއް ނޭޅޭނެ. ސަރުކާރުން ދޭ އެއްޗެއް ދޭނެ ގޮތެއް ޤާނޫނުތަކުން ކަ ނޑައެޅޭނީ. އެހެންވީމާ، އެ
ވާހަކަ އަޅުގަ ނޑު ހަމަ ފާހަގަކޮށްލީ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އެއީ ޚިޔާލެއް. އެހެންވީމާ، މިނިސްޓަރ ޖަވާބު ދެއްވާކަށް ޖެހިވަޑައެއް ނުގަންނަވާނެ. ދެން އިތުރު ބޭފުޅަކަށް
ފުރުޞަތު އެރުވުމުގެ ކުރިން އަޅުގަ ނޑުމެން ކުރިމައްޗަށް ހުށަހެޅިގެން އުޅޭ މައިގަ ނޑު މައްސަލައަކީ ފޭދޫ
އައިމިންދީދީ ގޯއްޗެއް ނެތް މައްސަލަ. އޭނަ ކުރި ޝަކުވާގައި މިބުނަނީ މައިންބަފައިންގެ ފަރާތުން ގޯތި ލިބިފައި އޮތް
1 ފަރާތަކަށް ޕޮއިންޓު ލިބިފައި އެމީހުންނަށް ގޯތި ލިބިއްޖޭ. އެމީހުންނަށް ލިބެން އޮއްވާ ތިމަންނައަށް ނުލިބޭ.
އެހެންވީމާ، އެއަށް އެއީ ޙަޤީޤަތެއްތޯ ނޫނިއްޔާ އެކަންވެފައި މިއޮތީ ކުރީގައި ތި ބޭފުޅުން ޕޮއިންޓް
ޝާއިޢުކުރިއިރުގައި މައިންބަފައިންގެ ފަރާތުން ގޯތި ލިބޭ މީހުންނަށް ވެސް ލިބޭގޮތަށް ޝަރުތުތައް ކަ ނޑައެޅިފައި
އޮތީމަ ދިމާވިކަމެއްތޯ އަޅުގަ ނޑު ވެސް ސާފުކޮށްލަން ބޭނުން. ކުރިން ރިޔާޟް ރަޝީދު އެ ސުވާލަށް ޖަވާބު
ނާތުލައްވާ އޮތީމަ އަޅުގަ ނޑު މިވާހަކަ ދަންނަވާލީ އަނެއްކާ ވެސް. އެހެން މިދެންނެވީ މީނައަށް އަޅުގަ ނޑުމެން
ޖަވާބެއް އެބަ ދޭންޖެހޭ. އެ ޖަވާބު ދޭއިރުގައި އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް ޖަވާބު ދިނުމަށް އެންމެ ބޮޑަށް ދަތިވާނެ ކަމަކީ
މިދެންނެވި މައްސަލަ. ދެން ކުރީގައި އެ ފާހަގަކުރެއްވި ފަޅޯމާގޭ، ފާޠިމަތު ސަޢީދާއަކީ ވެސް ޝަރުތު ހަމަވާ
މީހަކަށްވާތީ ދެން އޭނަ ގުރުއަތުލައިގެން ލިބުމާއި ނުލިބުން އަދި އެހެން މައްސަލަ އެއް. އެއީ އެހެންކަމެއް އޭނަގެ
ހާލަތު ހުރިގޮތުން ކައުންސިލުން އެދިގެން އެ ގޯއްޗެއް އޭނައަށް ދިނުމަކީ ދެން އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް އެ ޕޮ ޒިޝަން
ދިފާޢުކުރެވިދާނެ ކަމެއް. އެހެންނަމަވެސް މިހާރު އޭނަގެ އެންމެބޮޑު ޝަކުވާއަކީ މި 1 ފަރާތަކަށް އޭނައަށްވުރެ ގިނަ
ޕޮއިންޓު ލިބުނުއިރުގައި މިދެންނެވި ގޮތަށް ނަމާއި އެޑްރޭހާ އެއްކޮށް އެބަހުރި އޭނަ ފޮނުވާފައި މިތަނަށް. އެހެންވީމާ،
އެއީ ގަވާއިދު އަޅުގަ ނޑުމެން ޖަވާބު ދިނަސް މިއަށް ޖަވާބު ދިނުމުގައި އަޅުގަ ނޑުމެން ބޭނުންކުރަންޖެހޭނެ މެތަޑަކީ
އެ އިޢުލާނުކުރެވުނުއިރުގައި މައިންބަފައިން ގޯތި އޮތަސް އެ ޝަރުތު ހަމަވާގޮތަށް އޮތީމަ ވީކަމެކޭ. އެއީތޯއޭ އެކަން
އޮތްގޮތަކީ ބަލާލަން ސާފުކުރަން އެބަ ބޭނުންވޭ.

މިނިސްޓަރ އޮފް ހައުސިންގ އެންޑް އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރ ޑރ.މުޙައްމަދު މުޢިއްޒު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އައްސަލާމްޢަލައިކުމް. އާދެ! އެއްކަލަ ޝަރުތުތަކުގައި އޮންނާނީ އޭނަގެ ނަމުގައި ގޯއްޗެއް ނެތުން ރަޖިސްޓްރީވެފައި
އޮތް ގޯއްޗެއް ނެތުން. މައިންބަފައިންގެ ފަރާތުން ވާރުތަ މުދަލުގެ ގޮތުގައި ލިބެން ހުންނަ ގޯތި އޭގެ ތެރެއަށް
ބަލާފައެއް ނޯންނާނެ. އޭނަގެ ނަމުގައި ނުވަތަ އޭނާގެ އަންހެނުންގެ ނަމުގައި ގޯއްޗެއް ރަޖިސްޓްރީކުރެވިފައި ނެތިއްޔާ
އޭނައަށް އެފަރާތެއްގެ ގޮތުގައި އޮންނާނެ. މާކްސް ދެވުނީ ކަ ނޑައަޅާ ޢާއްމުކުރެވުނު އުސޫލަކަށް ބަލައިގެން އެ
އުސޫލުގެ ތެރެއިން. އެހެންވީމާ، އެ އުސޫލުގެ ތެރޭގައި ތިބީމަ އަޅުގަ ނޑުމެން މާކްސް ދިނީ އޭނައަށް. އެއީ އޭނައަށް
އިތުރަށް ނުލިބުނު ކަމަކީ. ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ވައްޑޭ އިންޓަރެކްޓުކޮށްލަވަން ބޭނުންފުޅިއްޔާ ވައްޑެއަށް ފުރުޞަތު އަރުވާލާނަން.
ތުލުސްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ވަޙީދު އިބްރާހީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަ ނޑު ދައްކަން، ދަންނަވަން އުޅޭ ވާހަކަތައް ތަންކޮޅެއް ދިގުވާނެތީވެ އަޅުގަ ނޑަށް ފެންނަނީ އަޅުގަ ނޑު ހަމަ
މިނިސްޓްރީއާ ވަކިން ބައްދަލުކޮށްލަން. އެ ސަބަބަކަށްވަނީ އަޅުގަ ނޑުމެން ކޯޓުތަކުން ނިންމާ ނިންމުންތަކާ ބިމާ ބެހޭ
ޤާނޫނުތަކާއި މި ހުރިހާ އެއްޗެއް މިނިސްޓްރީން ބަލައި ބިމާ ބެހޭ ޤާނޫނު ގަވާއިދު އަމިއްލަ ބިމެއް ބަންޑާރ ބިމެއް
ތަފާތުކުރުމެއް ނެތި ބެހިގެންދަނީ ހަމަ އެކީ އެއްވަރަކަށް ލިބިގެންދަނީ. އެހެންވީމާ، އެ ސަބަބު ވެސް އެބައޮތް.
އަމިއްލަ ބިން، ދެން މިސާލަކަށް ތަރިކައިގެ އުސޫލުން މީތި ބެހިގެންދާއިރުގައި އެބައޮވޭ ދޭއްޗެއް. އެއީ ބަންޑާރަ
ބިންކަމުގައިވަނީ ރާއްޖޭގައި ގިނަވާނީ ބަންޑާރަ ބިން ގިނަވާނީ. ދެން ވިއްކާލަން ޖެހިއްޖެއްޔާ އަމިއްލަކުރެވޭނެ
ފުރުޞަތު ހަމައެކަނި ހުޅުވާލީ. ބަންޑާރަ ބިމަކީ ދައުލަތުގެ އެއްޗެއް. ހިތުހުރި ގޮތަކަށެއް ގެއެއްގެ ވެރިފަރާތަށް ކަމެއް
ނުކުރެވޭނެ. އެހެންވީމާ، މިއީ ވަރަށް ދިގު ވާހަކަތަކެއް ކަމުގައިވާތީވެ އެކަންތައް އެގޮތަށް ދެން، އަޅުގަ ނޑު އަދި
އިތުރު ކޮންސަރނެއް އޮތީމާ އެވާހަކަ ދަންނަވާލީ މި ހަމަ. މިސާލަކަށް ގޯތިގެދޮރު ލިބެމުންދާ ދެމަފިރިން ގޮތުގައި
ހުންނާތީވެ ޝަރުތު ފުރިހަމަވެ ދެމަފިރިން ގޮތުގައި ތިބޭތީ ދެމަފިރިންގެވޭތޯ ބެލުމަށް. ގޯތި ޝަރުތު ފުރިހަމަވާ ހަމަ
ދެންމެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު މިތަނުން ފާހަގަކުރެއްވި ފަދައިން ގިނަފަހަރަށް ނިކަމެތިކަން ލިބެމުން މިއަންނަނީ
އަންހެން މީހާއަށް. ގިނަފަހަރަށް ގޯތި ސަރުކާރުން ރަޖިސްޓްރީކޮށް މިދެނީ ފިރިހެން މީހާގެ ނަމުގައި. ހަމަ ގޯތި
ލިބުނީމަ މާގިނަދުވަސްތަކެއް ނުވެ ފިރިހެން މީހާ އަންހެން މީހާ ވަރިކޮށްލަނީ. އެކަމަކު ޝަރުތެއް ގޮތުގައި
މިއޮންނަނީ ކޯއްޗެއްތޯ. ދެމީހުން އިނދެގެން ތިބުން އެއީ ޝަރުތަކީ ލިބުނުއިރުގައި. އެއީ އެ އަންހެން މީހާގެ

ސަބަބުން އަސްލުގައި އެ ލިބެނީ. ވަރިކޮށްލީމާ އަންހެން މީހާ ދާންޖެހެނީ ބިކަވެގެން ގެއަށް. އެހެންވީމާ، އެ
އުސޫލުގެ ބަދަލުގައި މިހާރު ހުރި ތަންތަނަށް އެގޮތަށް ޝަރުތު ކަ ނޑައެޅިފައި ހުރި ތަންތަނާއި މެދުގައި އަލުން
ރިޢާޔަތްކުރައްވާ އެ ދެމީހުންގެ ނަމުގައި އެއްމެދު ގޯތި ގޯތި، އެއްމެދު ގޮތުގައި އެކަން ހަމަޖެއްސޭނެ ފުރުޞަތު
ހުޅުވާލެވިދާނެތޯ އެއީ ސުވާލަކީ. ޝުކުރިއްޔާ.
މިނިސްޓަރ އޮފް ހައުސިންގ އެންޑް އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރ ޑރ.މުޙައްމަދު މުޢިއްޒު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ވަރަށް މުހިންމު މައުޟޫޢެއް ޙަޤީޤަތުގައި އިނގޭތޯ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ފާހަގަކުރެއްވީ. އަޅުގަ ނޑުމެންގެ
ތެރޭގައި ހަމަ މަޝްވަރާކުރެވޭ ކަމެއް ވަރަށް ބޮޑަށް އިނގޭތޯ އަޅުގަ ނޑުމެން މިދެންނެވީ ހަމައެކަނި މިނިސްޓްރީގެ
ލެވަލަކުން ނޫނޭ. ސޯޝަލް ކައުންސިލުގައި ވެސް އަޅުގަ ނޑުމެން ހަމަ ތި އިޝޫގައި ޑިސްކަސްކޮށްފިން
އެއްފަހަރަށްވުރެ ގިނައިން އިނގޭތޯ. ދެމަފިރިންގެ ނަމުގައި ރަޖިސްޓްރީކޮށް އެއްމެދު ފްލެޓަކަށް ނޫނީ އެއްމެދު
އިމާރާތަކަށް ހެދުމާ ބެހޭ ޑިސްކަޝަން. އެކަމާ މަޝްވަރާތައް އެބަކުރެވޭ. އެއީ އެކި ގޮތްގޮތުން އޭގެ
އިންޕްލިކޭޝަންސް އަންނާނެ ކަންތައްވީމަ އަޅުގަ ނޑުމެން ހަމަ އޭގެ މަޝްވަރާތަކުގެ ތެރޭގައި މިދަނީ. އެހެންވީމާ،
އެކަމާ އަޅުގަ ނޑުމެން ހަމަ އިތުރަށް ޑިސްކަސްކުރާނެކަމެއް ތިކަމަކީ އިނގޭތޯ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! އަޅުގަ ނޑަށް ހީވަނީ ގަޑި ވަރަށް ކައިރިވެއްޖެހެން. އެހެންވީމާ، ދެން އިތުރު ބޭފުޅުންނަށް ފުރުޞަތު
އަޅުގަ ނޑު އަރުވަމުން ގެންދާ ކަމަށްވަނީ ވިއްޔާ މިކަމަކަށް ނިމުމަކަށް ނާންނާނެ. އެހެންވީމާ، ވަޒީރު ވަޑައިގެން ތި
ދެއްވި މަޢުލޫމާތަށް ޓަކައި އަޅުގަ ނޑުމެން ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރު ދަންނަވަން. ދެން މައްސަލައިގަ އި މިހާރު މި މީހާ
ކޮށްފައި އޮތް ޝަކުވާއަކީ ވެސް ޙައްޤު ޝަކުވާއެއް ކަން ވެސް މިހާރު ސާފުވެއްޖެ. އެހެންނަމަވެސް ތި ބޭފުޅުން
ކުރިން ގަވާއިދުތައް އިޢުލާނުކުރައްވާފައި އޮތީމާ އޭނައަށް މި ޝަރުތު ހަމަނުވަނީ. އެހެންނަމަވެސް މުސްތަޤުބަލުގައި
އަޅުގަ ނޑުމެން އުންމީދުކުރަން މިކަހަލަ ކަންކަން އިޞްލާޙުކުރައްވާނެ ކަމަށާއި ޚާއްޞަކޮށް މައިންބަފައިންގެ ފަރާތުން
ބޮޑެތި ގޯތި އޮންނަ މީހުންނާއި އެއްވެސް ވަރަކަށް ގޯތި ނުލިބޭ މީހުންނާ ދޭތެރޭ ކޮންމެވެސް ކަހަލަ ފަރަޤެއް
ގެންގުޅުމުގެ ސިޔާސަތެއް ކުރިއަށް އޮތް ތަނުގައި އިޢުލާނުކުރަން. އެއީ ގިނަ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ ވާހަކަފުޅުން
ވެސް އަޅުގަ ނޑަށް ސާފުވެއްޖެ. އެހެންވީމާ، ތި ބޭފުޅުން ގަވާއިދު އިޞްލާޙުކޮށްލައްވާއިރު ޚާއްޞަކޮށް ބޮޑެތި
ގޯތިތައް އަތޮޅުތަކުން ލިބިފައި ތިބި މީހުންނަށް ގޯތި ދިނުމުގައި އިސްކަންދިނުމުގެ ބަދަލުގައި އެއްވެސް ގޯއް ޗެއް ނެތް
މީހަކަށް އިސްކަންދެވޭ ކަހަލަ އުސޫލުތަކެއް ޢާއްމު ކުރައްވާނެ ކަމަށް. އެހެން މިދެންނެވި މިހާރު މިއޮތް
އަޅުގަ ނޑުމެން ބަލަމުންމިދާ ސްޕެސިފިކް ޕަޓިކިއުލަރ ކޭހުގައި ދިމާވެފައި މިއޮތް ގޮތަކީ ދަރިއަކަށް ވެސް ކާފަ

ދަރިއަކަށް ވެސް އަދި އޭނާއަށް ވެސް ގޯއްޗެއް އެއްވެސް ފަރާތަކުން މައިންބަފައިންގެ ފަރާތުން ވެސް ލިބެން ނެތް
މީހަކަށް ޕޮއިންޓު ނުލިބޭ ގޮތްވެފައި ހަމަ ގަވާއިދުތައް ހެދިފައި އޮތްގޮތުން ބޮޑެތިބޮޑެތި ގޯތި މައިންބަފައިންގެ
ފަރާތުން ލިބިފައި އަދި މައިންބަފައިން މަރުވެ ތަރިކައިގެ ގޮތުގައި އެހެންނަމަވެސް ރަޖިސްޓްރީނުކޮށް އޮތް ފަރާތަކަށް
ވެސް ލިބިފައި އޮންނަ ކަހަލަ ގޮތަކަށް މި ހެދިފައި އޮތީ. އެހެންވީމާ، ގަވާއިދާ ޚިލާފަށް މިކަން ގޮސްފައި އޮތް ކަމެކޭ
ދެންނެވޭކަށެއް ނެތް. އެއީ އިޢުލާނުކޮށްފައި އޮތް ގަވާއިދުގެ ތެރެއިން ޕޮއިންޓުތައް ދޫކުރެވިފައި މިހުރީ. އެހެންވީމާ،
މުސްތަޤުބަލުގައި މިކަހަލަ ކަންކަން ތަކުރާރުނުވާ ގޮތަކަށް މިހެން މިކަހަލަ ކަންކަން އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް ފާހަގަވީމާ
ގަވާއިދުތަކާއި ޕޮއިންޓު ދޭ ސިސްޓަމްތައް އިޞްލާޙުކުރުމަކީ އަޅުގަ ނޑު ޤަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި ހުރިހާ ފަރާތެއްގެ
ޙައްޤުތައް ހިމާޔަތްކުރުމުގެ މުހިންމު ކަމެއް. އެހެންވީމާ، ޢިއްޒަތްތެރި ވަޒީރާއި ވަޒީރުގެ ޓީމު ވަޑައިގެން ތިދެއްވި
މަޢުލޫމާތަށް ޓަކަ އާއި އެއްބާރުލުން ދެއްވި އެއްބާރުލެއްވުމަށް އަޅުގަ ނޑުމެން ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރު ދަންނަވަން.
މިހިސާބުން މި ކޮމިޓީގެ ޖަލްސާ ނިމުނީ. ވައްސަލާމްޢަލައިކުމް.
____